

Oplossingen tekstboek 3

Hoofdstuk 1

1

4.4.2 Hoofdzin

hoofdzin		subject	1 ^e verbum	rest	2 ^e verbum	.
met 1 verbum	–	Ik	kom	uit Turkije	–	.
	–	Mijn nummer	is	06-62621313	–	.
	–	Ik	woon	op nummer 6	–	.
met 2 verba	–	Mijn man	gaat	morgen	zwemmen	.
	–	We	willen	een feestje	geven	.
	–	Ze	heeft	een biertje	gedronken	.

4.4.3 Hoofdzin met inversie

Staat op de 1^e positie in de zin een adverbium of woord van plaats of van tijd of een ander woord?
Dan wisselen het subject en het 1^e verbum van plaats. Dit heet inversie.

hoofdzin	*	1 ^e verbum	subject	rest	2 ^e verbum	.
met 1 verbum	Misschien	kom	ik	ook	–	.
	Maandag	heb	ik	wel tijd	–	.
	Daarna	ga	ik	naar huis	–	.
met 2 verba	Misschien	gaat	mijn zus	volgend jaar	trouwen	.
	Dinsdag	moet	mijn zoon	examen	doen	.
	Volgens mij	heb	je	te veel	gedronken	.

4.4.4 Vraagzin zonder interrogatief pronomen

ja-nee-vraag		1 ^e verbum	subject	rest	2 ^e verbum	?
met 1 verbum	–	Heb	je	broers of zussen		?
	–	Woont	u	ook in Nederland		?
	–	Spreken	jullie	nog meer talen		?
met 2 verba	–	Ga	je	vanavond	dansen	?
	–	Moet	ik	deze oefening	maken	?
	–	Is	hij	naar de dokter	gegaan	?

4.4.5 Vraagzin met interrogatief pronomen

open vraag	interrogatief pronomen	1 ^e verbum	subject	rest	2 ^e verbum	?
met 1 verbum	Waar	kom	je	vandaan	–	?
	Wat	is	uw postcode	–	–	?
	Wanneer	begint	de vakantie	–	–	?
met 2 verba	Hoeveel	moet	je	–	betalen	?
	Waar	kan	ik	het boek	kopen	?
	Hoe laat	heb	je	vandaag	gegeten	?

2

a)

Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Controleer je antwoorden met de docent.

b)

Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Controleer je antwoorden met de docent.

c)

Gesprek 1: foto 1, want het is een informeel feest en het is druk maar er is geen muziek.

Gesprek 2: foto 3, omdat het gesprek in een werkcontext is en omdat er weinig mensen zijn.

		je/jij	
		ze/zij	

Spelling van de verba:

		vocaal in stam		laatste letter stam			
		korte vocaal	lange vocaal	-d	-t	-v → -f	-z → -s
infinitief		zeggen	wonen	vinden	praten	schrijven	kiezen
stam		zeg	woon	vind	praat	schrijv	kiez
singularis	ik	zeg	woon	vind	praat	schrijf	kies
	je/jij u hij ze/zij	zegt (zeg je)	woont (woon je)	vindt (vind je)	praat (praat je)	schrijft (schrijf je)	kiest (kies je)
	pluralis	we/wij iullie	zeggen	wonen	vinden	praten	schrijven

4.4.7 Hoofdzin + bijzin

Hoofdzin = subject + verbum + rest (+2e verbum)

Bijzin = subject + rest + verbum (+2e verbum)

Een bijzin kan nooit alleen staan. Een bijzin staat altijd bij een hoofdzin.

hoofdzin				conjunctie	bijzin				.
subject	1 ^e verbum	rest	2 ^e verbum		subject	rest	1 ^e verbum	2 ^e verbum	
Hij	gaat	een cursus Frans	volgen	als	hij	naar Frankrijk	gaat	verhuizen	.
Ik	bestel	vaak pizza	–	omdat	ik	niet	kan	koken	.
We	kijken	tv	–	terwijl	we	samen	praten	–	.
Hij	zegt			dat	hij	thuis	blijft		.
Hij	gaat		zeggen	dat	hij	morgen	komt		.
Hij	gaat		vragen	of	hij	morgen vrij	kan	krijgen	.

d)

Gesprek 1

1. Judith en Pim kennen elkaar **niet**.
2. Judith praat **met** Pim.
3. **Anton** is jaloers op Judith.

Gesprek 2

4. **Elham** heeft een nieuwe functie.
5. De functie is in **een ander** bedrijf.

3

a)

1. onthouden
2. geduld
3. jaloers
4. Tegenwoordig
5. verdient
6. geluk
7. samenwerking
8. carrière
9. vrolijk
10. teleurstellen

b)

1. de samenwerking
2. de ontwikkeling
3. de prestatie
4. verwarren
5. teleurstellen
6. gebruiken
7. opmerken
8. werken
9. de functie
10. steunen

c)

1. de samenwerking - samenwerken
2. de ontwikkeling - ontwikkelen
3. de prestatie - presteren
4. de verwarring - verwarren
5. de teleurstelling - teleurstellen
6. de gebruiker - gebruiken
7. de opmerking - opmerken
8. de werkzaamheden - werken
9. de functie - functioneren
10. de steun - steunen

4

- 1 de belangstelling
- 2 voorstellen
- 3 onmogelijk
- 4 nauwelijks
- 5 ontzettend
- 6 geregeld
- 7 het hebben over
- 8 waarschijnlijk
- 9 volgens mij
- 10 dankzij
- 11 het bevalt me
- 12 bekennen

Oplossingen tekstboek 3

5

- a) Je hoort 'k in plaats van ik. Je hoort m'n in plaats van mijn.
 c) Invoegen schema van oef 5b), alle reacties omcirkelen behalve bij 2. Nee joh! + Dat klopt niet.
 e) Er zijn verschillende antwoorden mogelijk. Bespreek dit met de docent.

6

a)

vragen met presens	vragen met perfectum	vragen met imperfectum
Uit welk land kom je? Hoelang woon je al in Nederland? Waar woon je? Ken je al mensen in deze groep? Hoe ken je deze mensen? Welke talen spreek je? Heb je een rijbewijs? Wat is je lievelingseten? Spreek je thuis Nederlands? Wat zijn je hobby's? Wat is je beroep? Heb je Nederlandse vrienden? Heb je een huisdier? Wat doe je meestal in het weekend?	In welk jaar ben je geboren? Heb je al een cursus Nederlands gedaan? Waar heb je de cursus Nederlands gedaan? Heb je al met <i>Contact! Nieuw</i> gewerkt?	Wie was je docent in de vorige cursus? Welke tv-programma's keek je vroeger? Wat deed je als kind graag in je vrije tijd?

b)

4.2.1 Presens

infinitief		werken	
stam		werk	
presens	singularis	ik	werk
		je/jij u hij ze/zij	werkt (werk je)
	pluralis	we / wij jullie ze/zij	werken

4.3.1 Frequente onregelmatige verba

infinitief		hebben	zijn	komen	gaan	doen
imperatief		heb	ben**	kom	ga	doe
presens	ik	heb	ben	kom	ga	doe
	je / jij u hij ze / zij het	hebt (heb je) hebt / heeft* heeft heeft heeft	bent (ben je) bent is is is	komt (kom je) komt komt komt komt	gaat (ga je) gaat gaat gaat gaat	doet (doe je) doet doet doet doet
	we / wij jullie ze / zij	hebben hebben hebben	zijn zijn zijn	komen komen komen	gaan gaan gaan	doen doen doen
imperfectum	singularis	had	was	kwam	ging	deed
	pluralis	hadden	waren	kwamen	gingen	deden
perfectum		heb gehad hebt gehad heeft gehad hebben gehad	ben geweest bent geweest is geweest zijn geweest	ben gekomen bent gekomen is gekomen zijn gekomen	ben gegaan bent gegaan is gegaan zijn gegaan	heb gedaan hebt gedaan heeft gedaan hebben gedaan

* Beide vormen zijn correct.

** De officiële imperatief van zijn is *wees*. In spreektaal hoor je steeds vaker *ben*.

4.3.2 Modale hulpverba

infinitief		kunnen	willen	zullen	mogen	moeten
presens	ik	kan	wil	zal	mag	moet
	je / jij	kan / kunt* (kan / kun je)	wil / wilt* (wil je)	zal / zult* (zal / zul je)	mag (mag je)	moet (moet je)
	u	kunt	wilt	zult	mag	moet
	hij	kan	wil	zal	mag	moet
	ze / zij	kan	wil	zal	mag	moet
	het	kan	wil	zal	mag	moet
	we / wij	kunnen	willen	zullen	mogen	moeten
	jullie	kunnen	willen	zullen	mogen	moeten
	ze / zij	kunnen	willen	zullen	mogen	moeten
imperfectum	singularis	kon	wilde	zou	mocht	moest
	pluralis	konden	wilden	zouden	mochten	moesten
perfectum	<i>hebben</i> +	gekund	gewild	-	gemogen	gemoeten

* Beide vormen zijn correct.

c)

4.2.3 Perfectum

Het perfectum = een persoonsvorm van *hebben* of *zijn* + een participium.

*Bijvoorbeeld: ik heb gewoond
hij heeft gemaakt
jullie hebben gekookt
we zijn vergeten*

Participium

Elk verbum heeft één participium. Er zijn regelmatige en onregelmatige participia.

	voorbeelden	regel
regelmatig	gewoond, gemaakt	ge + ik-vorm + d/t
onregelmatig	gebracht, vergeten	-

De keuze voor **d** of **t** hangt af van de laatste letter van de stam:

	de stam eindigt op:	dan eindigt het participium op:	voorbeelden			
			infinitief	stam	ik-vorm	participium
d of t?	x, s, f, t, k, ch of p *	-t	werken	werk	werk	gewerkt
	een andere letter	-d	wonen	woon	woon	gewoond
Let op bij:	-v	-fd	leven	leev	leef	geleefd
	-z	-sd	verhuizen	verhuiz	verhuis	verhuisd

* Hulpmiddel: eX SoFT KeTCHuP

Bepaalde verba krijgen geen (extra) *ge-* in het participium.

	de stam begint met:	dan krijgt het participium:	voorbeelden	
			infinitief	participium
ge-?	be-, er-, ge-, her-, ont-, of ver-	geen (extra) <i>ge-</i>	bedoelen gebruiken ontmoeten vertellen	bedoeld gebruikt ontmoet verteld
	anders	wel <i>ge-</i>	maken	gemaakt

4.3.1 Frequente onregelmatige verba

infinitief		hebben	zijn	komen	gaan	doen
imperatief		heb	ben**	kom	ga	doe
presens	ik	heb	ben	kom	ga	doe
	je / jij	hebt (heb je)	bent (ben je)	komt (kom je)	gaat (ga je)	doet (doe je)
	u	hebt / heeft*	bent	komt	gaat	doet
	hij	heeft	is	komt	gaat	doet
	ze / zij	heeft	is	komt	gaat	doet
	het	heeft	is	komt	gaat	doet
	we / wij	hebben	zijn	komen	gaan	doen
	jullie	hebben	zijn	komen	gaan	doen
	ze / zij	hebben	zijn	komen	gaan	doen
imperfectum	singularis	had	was	kwam	ging	deed
	pluralis	hadden	waren	kwamen	gingen	deden
perfectum		heb gehad hebt gehad heeft gehad hebben gehad	ben geweest bent geweest is geweest zijn geweest	ben gekomen bent gekomen is gekomen zijn gekomen	ben gegaan bent gegaan is gegaan zijn gegaan	heb gedaan hebt gedaan heeft gedaan hebben gedaan

* Beide vormen zijn correct.

** De officiële imperatief van zijn is *wees*. In spreektaal hoor je steeds vaker *ben*.

d)

4.2.4 Imperfectum

Er zijn regelmatige en onregelmatige vormen van het imperfectum. Het regelmatige imperfectum maak je zo:

infinitief	stam + en	wonen	werken
imperfectum singularis	stam + -de/-te	woonde	werkte
imperfectum pluralis	stam + -den/-ten	woonden	werkten

De keuze voor **-de(n)** of **-te(n)** hangt af van de laatste letter van de stam:

	de stam eindigt op:	het imperfectum krijgt:	voorbeelden	
			infinitief	imperfectum
d of t?	x, s, f, t, k, ch of p *	t	werken	werkte(n)
	een andere letter	d	leren	leerde(n)
Let op bij:	-d	dd	landen	landde(n)
	-t	tt	sporten	sportte(n)
	-v	fd	leven	leefde(n)
	-z	sd	verhuizen	verhuisde(n)

* Hulpmiddel: eX SoFT KeTCHuP

4.3.1 Frequente onregelmatige verba

infinitief		hebben	zijn	komen	gaan	doen
imperatief		heb	ben**	kom	ga	doe
presens	ik	heb	ben	kom	ga	doe
	je / jij	hebt (heb je)	bent (ben je)	komt (kom je)	gaat (ga je)	doet (doe je)
	u	hebt / heeft*	bent	komt	gaat	doet
	hij	heeft	is	komt	gaat	doet
	ze / zij	heeft	is	komt	gaat	doet
	het	heeft	is	komt	gaat	doet
imperfectum	singularis	had	was	kwam	ging	deed
	pluralis	hadden	waren	kwamen	gingen	deden
perfectum		heb gehad hebt gehad heeft gehad hebben gehad	ben geweest bent geweest is geweest zijn geweest	ben gekomen bent gekomen is gekomen zijn gekomen	ben gegaan bent gegaan is gegaan zijn gegaan	heb gedaan hebt gedaan heeft gedaan hebben gedaan

* Beide vormen zijn correct.

** De officiële imperatief van zijn is *wees*. In spreektaal hoor je steeds vaker *ben*.

7

a)

- 1 Foto 2
- 2 Foto 1

b)

- 1 was
- 2 was
- 3 gevonden
- 4 zeggen
- 5 krijg
- 6 komen
- 7 kon
- 8 praat
- 9 geworden
- 10 hou
- 11 hou

Hoofdstuk 2

1

1. b
2. e
3. h
4. d
5. f
6. g
7. c
8. a

2

a)

1. c
2. b
3. c
4. a
5. d
6. c
7. a

b)

Voorbeeldoplossing:

1. geldgebrek = te weinig geld hebben
2. een bul = een universitair diploma
3. van niets kan ik niet leven = ik moet geld hebben om te kunnen leven
4. ik ben met de laatste loodjes bezig = ik ben bijna klaar
5. kortademig = niet goed kunnen ademen

3

a)

	heden	toekomst	verleden
Ik heb biologie gestudeerd.			x
Ik was onderzoeker, maar door geldgebrek ben ik ontslagen.			x
Ik zoek nu al ruim een jaar werk in mijn vakgebied, maar er zijn weinig banen voor biologen.	x		
Ik wil docent worden in het middelbaar onderwijs.		x	
Vroeger wilde ik geen docent zijn,			x
maar nu wil ik dat wel.	x		
Er is een groot tekort aan leraren.	x		
Misschien ben ik volgend jaar om deze tijd wel een docent.		x	
In september ga ik in Maastricht studeren. Daar wil ik dan ook graag wonen.		x	
ik denk dat ik straks nog wel een maand of zes op en neer moet reizen.		x	

b)

1. presens
2. imperfectum
perfectum
3. infinitief
presens

4

a)

Voorbeeldoplossing:

- **vorm:** na *om + te* volgt altijd infinitief
- **vorm:** tussen *om* en *te* kunnen andere woorden staan
- **vorm:** tussen *te + infinitief* kunnen geen andere woorden staan
- **betekenis 1:** vertellen wat je doel is
- **betekenis 2:** vaste combinaties, zoals: *vinden + adjectief + om te ...*, *van plan zijn om te ...*

b)

1. infinitief
2. infinitief
3. comparatief + infinitief

c)

Voorbeeldoplossing:

1. Ik ben van plan om heel goed Nederlands te leren.
2. Ik wil volgend jaar graag staatsexamen doen.
3. Ik ga vanaf nu mijn huiswerk beter maken.

5

Voorbeeldoplossing:

1. Cursist B gaat straks even rusten om te ontspannen.
2. Cursist B gaat deze week stofzuigen om haar kamer schoon te maken.
3. Cursist B gaat meer bewegen om gezond te leven.
4. Cursist B gaat meer naar Nederlandse programma's kijken en luisteren om haar Nederlands te verbeteren.
5. Cursist B gaat met haar Nederlandse vrienden praten om haar taal te oefenen.
6. Cursist B kan meer woorden herhalen om haar uitspraak te verbeteren.
7. Cursist B gaat zeker haar staatsexamen halen om haar dromen te realiseren.

6

a)

1. d
2. e
3. b
4. a
5. c

b)

1. voor
2. binnen
3. over
4. binnen
5. na
6. in
7. op
8. om
9. voor

7

a)

Bepaling	Verbum	Subject
vroeger	was	ik
een paar jaar geleden	wilde	ik
misschien	ben	ik
in september	ga	ik
daar	wil	ik
voor ons	is	dat
misschien	wil	ik
bovendien	kan	ik
komend jaar	schrijf	ik
hopelijk	krijg	ik
dan	geef	ik
dan	ga	ik
daarna	moet	ik
van niets	kan	ik
over een paar weken	neem	ik
dan	heb	ik
volgende week	ga	ik
nu	ben	ik

b)

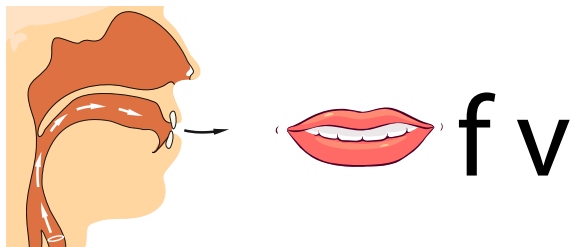
Voorbeeldoplossing:

1. Vorig jaar zat ik in het azc.
2. Nu leer ik de Nederlandse taal.
3. Na de cursus ga ik psychologie studeren.
4. Volgend jaar begin ik met studeren.
5. Dan heb ik mijn staatsexamen gehaald.
6. Over een uur is de les voorbij.
7. Over drie dagen ga ik naar Duitsland.
8. Over twee weken heb ik een toets.
9. Over een jaar studeer ik in Utrecht.
10. Een uur geleden begon de les.
11. Drie dagen geleden was het zondag.
12. Twee weken geleden hebben we in een restaurant gegeten.
13. Een jaar geleden ben ik naar Nederland gekomen.

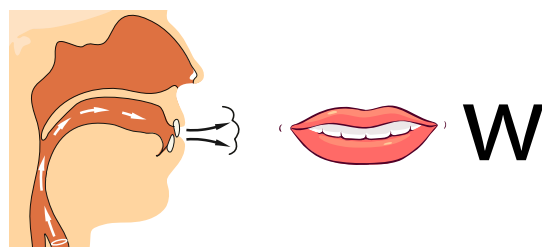
8

a) -

b)



Zo spreek je de /f/ en de /v/ uit.



Zo spreek je de /w/ uit.

9

a)

Voorbeeldoplossing:

1. Het lukt veel Nederlanders niet om hun nieuwe manier van leven het hele jaar vol te houden.
2. Met schulden afbetalen bedoelen we het geld van een lening helemaal teruggeven.
3. Veel mensen geven heel veel tijd aan hun werk en ze besteden weinig tijd aan hun privéleven. Als ze wat meer tijd aan hun privéleven en wat minder tijd aan hun werk geven, voelen ze zich prettiger. Dan zijn ze beter in evenwicht.

Hoofdstuk 3

1

a)

Voorbeeldoplossing:

Melvin houdt van koken. In Deventer heeft hij gadogado gegeten en dat gaat hij nu maken.

b)

1. niet waar
2. waar
3. niet waar
4. waar
5. waar
6. niet waar

2

1. stukjes
2. rijp
3. rijpen
4. portie
5. kruiden, specerijen
6. inspiratie

3

a)

1. f
2. b
3. e
4. d
5. a
6. c

b)

Het zintuig	Wat doe je?		Wat vind je?	
	Onbewust	Bewust	Positief	Negatief
 het gehoor	Ik hoor iets. Ik hoor een geluid.	Ik luister naar de muziek. Ik beluister het liedje.	Het klinkt mooi. Het klinkt goed.	Het klinkt niet mooi. Het klinkt niet goed.
 de reuk	Ik ruik iets. Ik ruik een geur.	Ik ruik het eten. Ik ruik de bloemen.	Het ruikt lekker. Het ruikt goed.	Het ruikt niet lekker. Het ruikt vies. Het stinkt.
 het zicht	Ik zie iets.	Ik kijk naar de tv. Ik bekijk de foto.	Het ziet er mooi uit. Het ziet er goed uit.	Het ziet er niet mooi uit. Het ziet er slecht uit. Het ziet er lelijk uit.
 de smaak	Ik proef iets. Ik proef een vreemde smaak.	Ik proef het eten.	Het smaakt lekker. Het smaakt goed.	Het smaakt niet lekker. Het smaakt vies.
 de tast	Ik voel iets.	Ik voel aan de stof.	Het voelt zacht. Het voelt goed.	Het voelt niet goed.

Oplossingen tekstboek 3

5

a)

	zin 1	zin 2	zin 3	zin 4	zin 5	zin 6	zin 7
smaak		X				X	X
geur	X						
gevoel			X				
gezondheid					X		
het weer				X			

b)

	zin 1	zin 2	zin 3	zin 4
grappig		X		
positief (uiterlijk)	X		X	
Positieve ervaring of oordeel				X

c)

	zin 1	zin 2	zin 3
positief geluid	X		
positief uiterlijk (sterker dan leuk)		X	X

d)

1. mooi
2. leuk
3. lekker
4. leuk of mooi

6

a)

1. lekker
2. leuk
3. lekker, lekker
4. lekker
5. leuke, lekker
6. leuk

b)

1. lekker
2. lekker
3. mooi
4. mooi
5. lekker/mooi
6. mooi/lekker

9

a)

1. Ik ga weer wat lekkers maken.
2. Ik was op de markt en daar rook ik iets lekkers.
3. Er is niets beters dan verse gadogado.
4. Je kan veel extra kruiden toevoegen, maar ik maak er iets simpels van.
5. Met deze ingrediënten hebben we veel mooie kleuren: iets oranje, iets groens ...

b)

Voorbeeldoplossing:

Een zelfstandig gebruikt adjectief na *iets*, *niets* en *wat* krijgt een -s.

c)

1. negatiefs
2. zoets
3. moois
4. leuks
5. lekkers

Hoofdstuk 4

1

a)

- I. vraag 12 en 13
- II. vraag 2 t/m 5
- III. vraag 9 t/m 11
- IV. vraag 6 t/m 8

b)

1. presens
2. perfectum; *om te* + infinitief
3. imperfectum
4. presens
5. presens
6. imperfectum

c)

1. (ik) kreeg: krijgen
2. (ik) verveelde (me): (zich) vervelen
3. (ik) had: hebben
4. (ik) kwam aan: aankomen
5. Ik viel af: afvallen
6. (u) was: zijn
7. (u) werd: worden
8. (u) kon: kunnen
9. (u) vergiste (zich): (zich) vergissen
10. (u) vergat: vergeten

2

a)

1. roken
2. zich verslapen
3. snoepen
4. aankomen
5. afvallen
6. zich vervelen
7. zich herinneren
8. zich vergissen

b)

Voorbeeldoplossing

zich amuseren = een leuke tijd hebben

zich concentreren = goed focussen

zich herinneren = iets nog weten

zich vergissen = een fout/foutje maken

zich vervelen = niets te doen hebben, en dat niet leuk vinden

het gezelschap = een groep mensen

het humeur = vrolijk/boos/chagrijnig/etc. zijn

de poging = een keer iets proberen

de verslaving = een heel sterke gewoonte / afhankelijk zijn van iets (bijv. drugs)

gemiddeld = niet de extremen, maar het midden tussen het meeste en het minste

incidenteel = af en toe, soms

ongelukkig = niet gelukkig, niet blij

onrustig = niet rustig, niet kalm

3

a)

1. 21 jaar
2. 30 sigaretten
3. binnen 1-30 minuten
4. 's ochtends
5. - als ik me verveel: altijd
- als ik me ongelukkig voel: vaak
- als ik me goed amuseer: soms
- als ik alleen ben: vaak
- als ik in gezelschap ben: soms
6. Ja, al vier keer.
7. X Ik kreeg problemen met mijn humeur
X Ik kwam heel veel aan (+ 5 kg)
8. Heel erg
9. Tussen 22 en 1 uur
10. 6½ tot 9½ uur
11. nee
12. ja, incidenteel
13. ja, ca. zes glazen per week
14. nee

c)

Letterlijk hetzelfde: vraag 1-5 en vraag 9

Niet letterlijk hetzelfde: vraag 6-8 en vraag 10-14

vraag	op het formulier staat	Corné zegt
6	de u-vorm	de je-vorm
7	Waarom is het bij die eerdere poging(en) niet gelukt om definitief te stoppen?	Waarom is het toen niet gelukt om definitief te stoppen?
8	de u-vorm	de je-vorm
10	de u-vorm	de je-vorm
11	de u-vorm	de je-vorm
12	Snoept u? Hoe vaak?	Snoep je vaak?
13	Drinkt u alcohol? Hoe veel?	Drink je?
14	Sport u? Welke sport doet u? Hoe vaak?	Sport je?

4

a)

1. b
2. c
3. g
4. d
5. e
6. a
7. h
8. f

b)

	subject en 1 ^e verbum		reflexief pronomen	rest
1.	Ik	verslaap	me	vaak.
2.	Verslaap	jij	je	vaak?
3.	Verslaapt	u	zich	nooit?
4.	Hij	verslaapt	zich	soms.
5.	Ze	verslaapt	zich	dagelijks.
6.	We	verslapen	ons	wel eens.
7.	Jullie	verslapen	je	te vaak!
8.	Ze	verslapen	zich	altijd.

d)

1. moet
2. kun
3. mag

e)

1. Bij de 1^e letter van de infinitief (dus niet bij de z van *zich*).
2. zich schamen: een vervelend gevoel over jezelf hebben als je iets raars of iets verkeerd hebt gedaan
zich vergissen: een fout of foutje maken
zich vervelen: niets te doen hebben en dat niet leuk vinden
3. - Je kunt het aan een Nederlandstalige vragen;
- Je kunt in een woordenboek kijken;
- Je kunt in de lijst met reflexieve verba kijken in het boek (let op: in die lijst staan niet alle reflexieve verba);
- Je kunt op internet zoeken.
4. Nee, *verzinnen* is niet reflexief. Dus: verzinnen (niet: zich verzinnen)
5. Hoofdzin: subject – verbum – reflex. pronomen – rest
6. Bijzin: subject – reflex. pronomen – rest – verbum

f)

1. Ik verveel me in het weekend nooit. / Ik verveel me nooit in het weekend.
2. De kinderen gedragen zich heel vervelend, als ze moe zijn.
3. Mijn broer verslaapt zich dagelijks, sinds hij een baan heeft.
4. De buurvrouw schaamt zich een beetje, omdat ze mijn verjaardag niet meer weet.
5. Mijn vader moet zich dagelijks scheren, maar mijn broertje hoeft zich nog niet te scheren.

5

Voorbeeldoplossing:

nooit
incidenteel
soms, af en toe, wel eens
jaarlijks
wekelijks
vaak
meestal
dagelijks
altijd

7

b)

1. b. wit
2. a. deed
3. a. geel
4. b. lig
5. b. in
6. a. leek

Hoofdstuk 5

1

b)

1. In Nijmegen
2. Ja

2

1. g
2. d
3. b
4. l
5. m
6. n
7. e
8. c
9. i
10. f
11. j
12. h
13. k
14. a

3

a)

- 1 d (stageovereenkomst)
- 2 e (stagevergoeding)
- 3 b (cv)
- 4 a (sollicitatiebrief)
- 5 c (stagegesprek)
- 6 f (stageverslag)

b)

	Vraag van Kim	Titel van de tekst met de juiste informatie
1.	Moet ik aan het eind van mijn stage iets doen?	stageverslag
2.	Krijg ik salaris als ik een stage loop?	stagevergoeding
3.	Hoe kan ik aan een werkgever laten weten dat ik interesse heb in een stage?	sollicitatiebrief / stagegesprek
4.	Hoe laat ik aan een werkgever zien welke ervaring ik al heb?	cv
5.	Hoe kan ik officieel laten zien dat ik bij een bedrijf stage mag lopen?	stageovereenkomst
6.	Wat moet ik wel en niet doen als een werkgever een gesprek met mij wil hebben?	stagegesprek

c) -

d) -

4

Voorbeeldoplossing

- 1 Ik vond de stage erg leerzaam. / Ik vond de stage helaas niet zo leerzaam.
- 2 Ja, want ik heb een interessante vacature gezien./ Nee, want ik heb geen interessante vacature gezien.
- 3 Ja, ik heb mijn cv opgestuurd./Nee, nog niet. Ik ga mijn cv nog opsturen.
- 4 Ik wil werkervaring opdoen.
- 5 Ik studeer volgend jaar af.
- 6 Ik ben binnenkort klaar met mijn stage.
- 7 Ja, ik ga snel solliciteren./Nee, ik ga niet solliciteren.
- 8 Ik ben erg gemotiveerd en wil de stage graag doen.

5

a)

	ja	nee	deze informatie staat niet in de tekst
1. Kim wil stage lopen op maximaal 25 kilometer van Nijmegen. Is deze vacature geschikt?	X		
2. Kim wil graag 4 maanden stage lopen. Is deze vacature geschikt?		X	
3. Kim wil graag met kinderen werken. Is deze vacature geschikt?	X		
4. Kim wil maximaal 20 uur per week werken. Is deze vacature geschikt?		X	

6

a)

Uit de tekst van oefening 1:

Ben je student en wil je een interessante stage zoeken?

Om te reageren op de stages moet je je wel eerst inschrijven.

Na je inschrijving kun je direct online solliciteren op een stage die past bij je opleiding.

Studeer jij in Nijmegen en moet je voor je studie werkervaring opdoen?

Of woon je in de buurt en wil je graag aan de slag in deze stad?

Uit de tekst van oefening 3:

<p>1. de sollicitatiebrief</p> <p>Jij bent op zoek naar een stage, maar je weet niet zo goed hoe jij een mail naar het bedrijf opstelt of hoe je een sollicitatiebrief moet schrijven. Maak je geen zorgen. Met onze tips schrijf jij binnenkort een goede brief die opvalt tussen andere brieven en een verpletterende indruk maakt. Lees hier meer. Ook kun je hier een voorbeeld van een sollicitatiebrief bekijken.</p>	<p>2. het cv</p> <p>Een goed cv is belangrijk. Jouw cv wordt gebruikt om te kijken of jij geschikt bent voor de stage: doe je een opleiding die aansluit op de stage of heb je misschien al andere baantjes gehad in hetzelfde vakgebied? Hoe schrijf je een cv dat de interesse van een bedrijf wekt? Wat moet er allemaal in staan? Hoe zorg je dat je cv er professioneel uitziet? Lees onze tips.</p>	<p>3. het stagegesprek</p> <p>Gelukt! Je mag op gesprek komen voor een stageplek. Nu moet je de stage nog binnenhalen. Hoe doe je dat? Hoe bereid je je optimaal voor op je sollicitatie? Hoe kom je geïnteresseerd en gemotiveerd over? Hoe maak je de juiste indruk? Wat zijn de meest gestelde vragen tijdens een sollicitatiegesprek? Hoe overtuig je je toekomstige werkgevers op je stageplaats dat jij voldoet aan de functie-eisen? Lees het hier.</p>
<p>4. de stageovereenkomst</p> <p>Ga je stage lopen? Dan krijg je waarschijnlijk een stageovereenkomst of stagecontract. Maar wat is een stageovereenkomst precies en wat heb je eraan? Welke informatie staat erin? Is een stageovereenkomst verplicht? Dat lees je allemaal hieronder. Moet je zelf een stagecontract opstellen? Bekijk hier dan een voorbeeld.</p>	<p>5. de stagevergoeding</p> <p>Een stagevergoeding is een bedrag dat je kunt krijgen als je stage loopt. Met de nadruk op 'kunt', want een stagevergoeding is niet wettelijk verplicht. Het hangt dus af van je stageplaats of je een stagevergoeding krijgt. Hoe hoog is een stagevergoeding meestal? Moet je belasting over je stagevergoeding betalen? Lees hier meer.</p>	<p>6. het stageverslag</p> <p>Bijna elke stage rond je af met een stageverslag. Met jouw stageverslag geef je jouw docent een goed beeld van wat je tijdens jouw stageperiode hebt geleerd. Een belangrijk document dus. Hoe schrijf je een goed stageverslag? Waarom moet je niet wachten met het schrijven van het verslag totdat je klaar bent met je stage? Bekijk hier onze tips.</p>

7

a)

	fragment 1	fragment 2
Kim stelt meteen haar vraag.	X	
De vraag is kort.	X	
De vraag is direct.	X	
Kim geeft een inleiding bij haar vraag.		X
De vraag is lang.		X
De vraag is indirect.		X

b)

1. fragment 2
2. fragment 2
3. Voorbeeldantwoorden: Als het belangrijk is dat het antwoord op de vraag positief is. Als het belangrijk is dat iemand je vraag serieus neemt.

c)

Goedemorgen, u spreekt met Kim Chong. Ik zag uw vacature en ik heb een paar vragen. Kan ik een stage van 16 weken doen ?
Goedemorgen, u spreekt met Kim Chong. Ik zag uw vacature en ik heb een paar vragen. In de vacature lees ik dat een stage maximaal 14 weken kan duren . Kunt u me vertellen of ik ook een stage van 16 weken kan doen ?

d)

Indirecte vragen:	De bijpassende directe vraag is:
1. Kunt u me vertellen of ik ook 20 uur per week stage kan lopen ?	Kan ik ook 20 uur per week stage lopen?
2. Weet u misschien of er ook een animatieprogramma voor kinderen tot 5 jaar is ?	Is er ook een animatieprogramma voor kinderen tot 5 jaar?
3. Mag ik vragen waar het vakantiepark precies is ?	Waar is het vakantiepark precies?
4. Kunt u me vertellen hoeveel personen in een team werken ?	Hoeveel personen werken in een team?
5. Mag ik vragen wat de functie van de begeleider in het recreatieteam is ?	Wat is de functie van de begeleider in het recreatieteam?

e)

In zin 1 en 2 is de directe vraag een **gesloten** vraag. Het woordje 'of' in de indirecte vraag is hier de conjunctie. De zin met 'of' heeft een **bijzinsvolgorde**.

In zin 3, 4 en 5 is de directe vraag een **open** vraag. Het vraagwoord heeft in de indirecte vraag hier de functie van een conjunctie. De zin met het vraagwoord heeft een **bijzinsvolgorde**.

8

Voorbeeldoplossing

- 1 Hoe laat is het?
Kunt u me vertellen hoe laat het is?
- 2 Waar is de Kerkstraat?
Weet u misschien waar de Kerkstraat is?
- 3 Krijg ik een stageovereenkomst?
Mag ik vragen of ik een stageovereenkomst krijg?
- 4 Wanneer is mijn stagegesprek?/Moet ik een stagegesprek voeren?
Kunt u me vertellen wanneer mijn stagegesprek is?/Kunt u me vertellen of ik een stagegesprek moet voeren?
- 5 Moet ik een stageverslag schrijven?
Weet u misschien of ik een stageverslag moet schrijven?
- 6 Hoe heet mijn stagebegeleider?
Mag ik vragen hoe mijn stagebegeleider heet?
- 7 Waar is de parkeerautomaat?
Kunt u me vertellen waar de parkeerautomaat is?
- 8 Op welke verdieping zit uw bedrijf?/Zit uw bedrijf op verdieping 12?
Kunt u me vertellen op welke verdieping uw bedrijf zit?/Weet u misschien of uw bedrijf op verdieping 12 zit?
- 9 Is er een bushalte in de buurt?
Mag ik vragen of er een bushalte in de buurt is?

Hoofdstuk 6

1

a)

1. a
2. a

b)

in chronologische volgorde: de balie – de afdeling inkoop – de ordercentrale – het distributiecentrum – de werkplek van Bob

c)

1. niet waar
2. waar
3. waar
4. waar
5. waar
6. niet waar

2

1. werkplek
2. balie
3. bezoekerspas
4. inkopers, speuren ... af
5. waard
6. vaktaal
7. uitbreiden
8. manager
9. steekproeven
10. vergelijken
11. motto
12. waarmaken
13. gelden
14. ict-medewerkers

3

a)

1. gebruiken
2. werkt
3. activeren
4. aanmaken
5. activeren
6. aanmaken
7. printer
8. precies
9. apparaat
10. scannen
11. terwijl
12. gratis
13. contactloos
14. gezond

4

a)

Je vraagt om duidelijke uitleg.	Je wilt weten hoe iets of iemand heet.	Je volgt een gesprek niet helemaal.
Wat betekent retourneren? Ik ken dat woord niet.	Bestellingen die terugkomen: weet jij hoe die heten? Ja, die noemen we retourneren.	Ik begrijp je/u niet helemaal. Kun je / Kunt u het nog een keer uitleggen?
We verkopen toch producten? Dus wat bedoel je/bedoelt u met inkopers?	Weet jij hoe ze heet? Ja, ze heet Sandra.	Ik versta je/u slecht. Kun je/Kunt u wat harder praten?
Hoe werkt dit apparaat precies?	Hoe noem je zo'n ding? Dat noem je een orderverzamelaar.	Ik volg jullie niet helemaal. Kunnen jullie wat langzamer en duidelijker praten?

b)

1. bedoelen, betekenen, werken
2. heten, noemen
3. begrijpen, verstaan, volgen

5

a)

1. 't
2. 'k, 't
3. 'k, 't
4. 't
5. 'k, 't
6. 'k, 't
7. 'n, 'm
8. 'k, 'm
9. 'k, 'm
10. 'n, 't
11. 'k, 't
12. 'k, 't
13. 't
14. 'k, 't
15. 'k, 't
16. ie, 't
17. hij, 't
18. hij, 't

b)

1. hij
2. ie

c)

Cursist A:

1. 'k Wil de tv aanzetten.
Nee, hij werkt niet / Ja, hij werkt.
2. 'k Wil mijn tweedehands telefoon inschakelen.
Hij doet 't / Hij doet 't niet.
3. 'k Vind de les moeilijk.
Nee, ik begrijp 't / 'm niet.
4. 'k Vind grammatica makkelijk.
Ja, 'k snap 't.
5. 'k Vind uitspraak leuk.
Ja, 'k heb 't door.
6. 'k Ben een boek aan 't lezen.
Nee, 'k vind 't niet mooi.
7. 'k Ben naar een serie over koningin Elisabeth aan het kijken.
Ja, 'k vind 'm goed.
8. Mijn broek is kapot.
Nee, ik kan 'm niet repareren.

Cursist B:

1. Werkt-ie?
2. Doet-ie 't niet?
3. Begrijp je 't niet / Begrijp je 'm niet?
4. Snap je 't?
5. Heb je 't door?
6. Vind je 't niet mooi?
7. Vind je 'm goed?
8. Kun je 'm niet repareren?

7

a) Voorbeeldoplossing:

de vaatwasser, de printer, de kassa, de parkeerautomaat, de oven, de magnetron, de computer.
de vaatwassers, de printers, de kassa's, de parkeerautomaten, de ovens, de magnetrons, de computers.

b) Voorbeeldoplossing:

- de printer: aanzetten, (op de knop) drukken, (de klep) opendoen
- de oven: opendoen, zetten, (op de knop) drukken
- de telefoon: aanzetten, uitzetten, opnemen

8

a) Voorbeeldoplossing:

- Zet de printer aan.
 - Je moet de printer aanzetten.
 - Druk op de groene knop.
 - Je moet op de groene knop drukken.
- Etc.

9

a)

zullen, voorstel

b)

	belofte	waarschijnlijkheid
1. Het zal denk ik niet zo lang duren.		x
2. Na de rondleiding zal ik je naar je werkplek brengen.	x	
3. Ik zal je zo dadelijk wel even voorstellen aan de manager, Judy Anderson.	x	
4. Jullie zullen waarschijnlijk veel met elkaar te maken krijgen.		x
5. Judy zal wel blij zijn met je komst.		x
6. Een aantal van onze medewerkers werkt vanuit huis en dat zal voor jou ook wel gelden.		x
7. Heb je al een afspraak met Judy gemaakt? Nog niet, maar dat zal ik meteen doen.	x	
8. Je zult wel een beetje tolleren van alle informatie.		x

c)

1. Die zal wel thuis zijn.
2. Jazeker, ik zal het meteen doen.
3. Nu niet, maar ik zal het straks doen.
4. Die zullen wel in de krant staan.
5. Die zal binnenkort wel komen.
6. Nee, dat zal ik direct doen.
7. O jee nee, dat zal ik meteen doen.
8. Nee, dat zal nog wel even duren.
9. Ja, dat zullen we doen.
10. Hij zal wel weer te laat zijn.

10

a)

hoofdzin			conjunctie	bijzin		
subject	verbum	rest		subject	rest	verbum
1. Iedereen	krijgt	een bezoekers- pas,	zoals	je		weet.
2. Bob	krijgt	een rond- leiding	omdat	hij	vandaag met zijn nieuwe baan	begint.
3. Ik	weet	zeker	dat	je	een kop koffie	lust.
4. Ik	weet	niet zeker	of	ik	je helemaal	begrijp.

b)

conjunctie	bijzin			hoofdzin		
	subject	rest	verbum	verbum	subject	rest
1. Zoals	je		weet,	krijgt	iedereen	een bezoekerspas.
2. Omdat	Bob	vandaag met zijn nieuwe baan	begint	krijgt	hij	een rondleiding.
3. Als	je		inlogt	heb	je	je gebruikersnaam en wachtwoord nodig.
4. Als	je	de koffie op	hebt,	begin	je	met je werk.

Staat de hoofdzin na de bijzin? Dan krijgt de hoofdzin **wel** inversie.

c)

	goed	fout
1a	x	
1b	x	
1c		x
2a	x	
2b		x
2c	x	
3a		x
3b	x	
3c	x	
4a		x
4b	x	
4c	x	

Hoofdstuk 7

1

a) informeel

b)

1. b
2. b
3. Dertien patiënten die wekelijks langskomen, dagelijks spreekuur, intakegesprekken.
4. Yuri moet aan Nidia uitleggen hoe ze de afspraken voor de intakegesprekken in haar eigen agenda kan zien.
5. Yuri zal contact met meneer Kooistra opnemen. Yuri zal aan Nidia de digitale agenda laten zien.

2

1. dan: dagelijks tussen 14.00-15.00 uur
2. Die: afspraken voor een intakegesprek
3. Hij (2x): de werkcomputer van Yuri
4. hij: meneer Kooistra
5. dat: de (afspraken voor) intakegesprekken in mijn (Nidia's) eigen agenda zien
6. het: dat meneer Kooistra langs moet komen zodra de ergste pijn in zijn knie weg is
7. hem: meneer Kooistra
8. Het, Dat: de (afspraken voor) intakegesprekken in haar (Nidia's) eigen agenda zien

3

a)

1. Daarnaast
2. werkzaamheden
3. Hoe moet dat?
4. de jouwe
5. de mijne
6. een paar, wat
7. erge
erg
8. dagelijks
9. op dit moment
10. wekelijks
11. overdracht
12. inderdaad

b)

1. zodra
2. periode
3. praktisch
4. koppelen
5. contact opnemen met
6. langskomen
7. verwachten

c)

Voorbeeldoplossing:

1. een waterflesje, een regenjas, e-mail op je telefoon, etc.
2. telefoneren, administratie, wegwerkzaamheden, etc.
3. ideeën, mensen, telefoon aan computer, etc.
4. dagelijks: eten, slapen, tandenpoetsen, etc.
wekelijks: sporten, boodschappen doen, afspreken met een vriend, etc.
5. een pakketje, een pizza, je kinderen, etc.

4

a)

1. b
2. a
3. c

b)

1. zodra
2. voordat
3. hoewel

5

a)

1. subject: Renée, ze
persoonsvorm: gaat, heeft
2. subject: ze, Renée
persoonsvorm: heeft, gaat

Na de conjunctie *als* komt een bijzin. De persoonsvorm van de bijzin komt dan aan het eind van de bijzin. Als de zin met een bijzin begint, dan krijg je inversie van het subject en de persoonsvorm in de tweede helft van de zin.

b)

1. Als het nodig is, komen de patiënten langs voor een massage.
2. Als de ergste pijn weg is, komt meneer Kooistra naar de fysiopraktijk.
3. Als zij op vakantie gaat, kan Yuri Nidia helpen.
4. Als je nog vragen hebt, hoor ik het graag.

7

a)

1. subject: ik, je
persoonsvorm: weet, kan
2. subject: ik, jij
persoonsvorm: hoop, kan
3. subject: ik, Hussam
persoonsvorm: weet, is
4. subject: ik, ik
persoonsvorm: begrijp, kan

b)

1. een bijzin
2. een bijzin

c)

1. Ja, ik weet zeker dat Alma al koffie heeft gehaald.
2. Ik weet ook niet hoe de nieuwe printer werkt.
3. Ik hoop dat alles duidelijk is.
4. Ik begrijp dat het erg moeilijk is.
5. Ik weet niet waarom Simon altijd zo veel praat.

8

b)

Voorbeeldoplossing:

Aanhef	Introductie van bekende informatie	Reageren op een e-mail
Beste ... , Hallo ... ,	Zoals je weet, ...[inversie]	Bedankt voor je mail.
Begrip controleren	Vragen om een reactie	Slot
Hopelijk is alles duidelijk. Als je nog vragen hebt, dan hoor ik het graag.	Ik hoor het graag van je.	Hartelijke groeten, Groeten, Tot dan!
Anders, namelijk:		
In de bijlage vind je ... Alvast bedankt!		

Hoofdstuk 8

1

a)

1. formeel (u)
2. zijn e-mail en zijn muis doen het (soms) niet.
3. Nee, alleen het probleem met de e-mail wordt tijdens het telefoongesprek direct opgelost. Het is niet duidelijk of de oplossing voor het probleem met de muis werkt.

b)

1. Extra
2. Accountinstellingen
3. Serverinstellingen
4. controleer Servernaam 'Clauslyceum' en vink 'beveiligde authenticatie gebruiken' aan
5. OK

2

a)

1. mee
2. uit, aan
3. op, op
4. achter
5. aan
6. op
7. op, aan
8. op, af
9. aan
10. in

b)

1. helpen met
2. uitzetten, aanzetten
3. opstarten
4. zitten achter (de computer)
5. aanstaan
6. klikken op
7. klikken op, aanvinken
8. klikken op, afsluiten
9. aansluiten op
10. zitten in (het stopcontact)

3

1. de muis
2. de stekker
3. het stopcontact
4. het scherm
5. het vinkje
6. het hokje
7. draadloos
8. het snoer

4

a)

A

- Waarom doet de computer het niet?
Wat betekent het woord *authenticatie*?
Wanneer kan ik de helpdesk bellen?
Hoe kom ik bij de instellingen?

B

- Ik heb geen flauw idee!
Ik zou het niet weten!
Dat weet ik niet!
Weet ik veel!

5

a)

- | | |
|---|--|
| 1. Start eerst <u>het e-mailprogramma</u> . | Dat staat al open. |
| 2. <u>Hebt u de computer uitgezet?</u> | Ja, dat heb ik al gedaan. |
| 3. <u>Zijn de instellingen veranderd?</u> | Nee, dat is nog niet gebeurd. |
| 4. Wat is dat ding? | Dat is een draadloze muis. |
| 5. Wie zijn die mensen? | Dat zijn mijn nieuwe collega's. |

b)

- | | |
|---|----|
| 1. Kan <i>dat</i> verwijzen naar (de boodschap van) een hele zin? | ja |
| 2. Kan <i>dat</i> verwijzen naar een woord of woordgroep? | ja |
| 3. Kan <i>dat</i> een subject zijn? | ja |
| 4. Kan <i>dat</i> een object zijn? | ja |
| 5. Kan er bij <i>dat</i> een verbum in de singularisvorm staan? | ja |
| 6. Kan er bij <i>dat</i> een verbum in de pluralisvorm staan? | ja |

c)

- | | |
|--|--|
| 1. Hoeveel tijd heb je nog nodig voor je <u>huiswerk</u> ? | Ja, ik heb het al af! |
| 2. Heb je je baas al verteld <u>dat je ontslag neemt</u> ? | Nee, ik heb het nog niet verteld. |
| 3. Wat voor soort muis is <u>dat</u> ? | Het is een draadloze muis. |
| 4. <u>Wie</u> staan er voor de deur? | Het zijn mijn nieuwe collega's. |
| 5. <u>Hoe laat begint de voorstelling</u> ? | Ik weet het niet. |

d)

- | | |
|---|----|
| 1. Kan <i>het</i> verwijzen naar (de boodschap van) een hele zin? | ja |
| 2. Kan <i>het</i> verwijzen naar een woord of woordgroep? | ja |
| 3. Kan <i>het</i> een subject zijn? | ja |
| 4. Kan <i>het</i> een object zijn? | ja |
| 5. Kan er bij <i>het</i> een verbum in de singularisvorm staan? | ja |
| 6. Kan er bij <i>het</i> een verbum in de pluralisvorm staan? | ja |

e)

- | | |
|---|---------------|
| 1. Welke functie hebben <i>dat</i> en <i>het</i> in de voorbeeldzinnen? | <i>object</i> |
| 2. Welk woord staat in de voorbeeldzinnen nooit op de 1 ^e positie? | <i>het</i> |
| 3. Welk woord kan als object dus nooit op de 1 ^e positie staan? | <i>het</i> |
| 4. Welk woord heeft meer nadruk? | <i>dat</i> |

6

a)

1. Zet de computer aan.
2. Open het e-mailprogramma.
3. Klik op Serverinstellingen.
4. Vink het hokje bij Beveiligingsinstellingen aan.
5. Sluit het programma weer af.

b)

1. Je kunt het beste de computer aanzetten.
2. Je kunt het beste het e-mailprogramma openen.
3. Je kunt het beste op Serverinstellingen klikken.
4. Je kunt het beste het hokje bij Beveiligingsinstellingen aanvinken.
5. Je kunt het beste het programma weer afsluiten.

c)

Als ik jou was, zou ik + infinitief

d)

1. Als ik jou was, zou ik de computer aanzetten.
2. Als ik jou was, zou ik het e-mailprogramma openen.
3. Als ik jou was, zou ik op Serverinstellingen klikken.
4. Als ik jou was, zou ik het hokje bij Beveiligingsinstellingen aanvinken.
5. Als ik jou was, zou ik het programma weer afsluiten.

7

a)

	instructie	advies
Gesprek 1	X	
Gesprek 2		X
Gesprek 3	X	
Gesprek 4		X
Gesprek 5		X

8

b)

	o	oo
1	X	
2		X
3		X
4	X	
5	X	
6	X	
7		X
8		X

c)

1. opstarten
2. proberen
3. storing
4. hokje
5. opnieuw
6. stopcontact
7. draadloos
8. logisch

9

a)

'ie is spreektaal voor *hij*.
't is spreektaal voor *het*.

10

a)

1. d
2. c
3. e
4. a
5. b

b)

Voorbeeldoplossing:

A

1. Plan je reis op ns.nl
2. Klik op de knop Koop kaartje.
3. Vul de reizigersgegevens in.
4. Kies de betaalwijze.
5. Klik op de knop Naar betalen.

B

1. Open WhatsApp.
2. Ga naar Instellingen.
3. Klik op Account en dan op Privacy.
4. Klik op Geblokkeerd en dan op Voeg toe... .
5. Zoek het contact en klik op het contact.

Hoofdstuk 9

1

a)

- a. Eindhoven
- b. Arnhem
- c. Rotterdam

b)

1. de stadscentra (van die steden)
2. a
3. b
4. c
5. Omdat steden vaak aan rivieren ontstonden. Die maakten handel en transport mogelijk.
6. Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht
7. c
8. b

2

a)

1. d
2. j
3. a
4. k
5. b
6. e
7. h
8. c
9. f
10. g
11. l
12. i

b)

1. d
2. f
3. c
4. i
5. j
6. h
7. a
8. e
9. g
10. b

c)

1. terrasjes, zitten
2. drogisterijen, winkelketen, aangesloten
3. stadscentrum, toeristen
4. inwoners
5. steegjes
6. geschiedenis, oorlog
7. bestaat, ontstaan
8. bevolking

3

a)

1. was
2. zijn
3. is
4. waren

b)

1. zit
2. liggen
3. hangen
4. staat
5. lagen/stonden
6. hing

c)

1. zitten
2. zat
3. zit
4. ligt
5. gelegen
6. lag
7. staan
8. stond

d)

- A: er – verbum – indefiniet subject – locatie
B: bepaling – verbum – er – indefiniet subject – locatie
C: locatie – verbum – (er) indefiniet subject

e)

1. Ja, er zit een drogisterij op de hoek van de straat. / Ja, op de hoek van de straat zit (er) een drogisterij.
2. Ja, er zitten veel cafés met een terras in het centrum. / Ja, in het centrum zitten (er) veel cafés met een terras.
3. Er staan prachtige beelden in het museum. / In het museum staan (er) prachtige beelden.
4. Nee, maar er zitten wel drie opticiens in de stad. / Nee, maar in de stad zitten (er) wel drie opticiens.

f)

Voorbeeldoplossing:

1. Nee, maar er zit verderop wel een boekhandel. Misschien kun je daar studieboeken kopen.
2. Sorry, er is veel lawaai op straat. Daarom kon ik je niet horen/verstaan. / Daarom begreep ik je niet.
3. Nee, er is in mijn stad weinig te doen. / Er zijn weinig leuke dingen in mijn stad. Daarom wil ik graag verhuizen.
4. Volgens mij zit er een kledingwinkel om de hoek. Waarschijnlijk kun je daar wel een sjaal en handschoenen kopen.
5. Nee, maar er staat wel een kathedraal in 's-Hertogenbosch. Die is prachtig.
6. Ja, er zit een nieuw restaurantje aan het plein. Zullen we daar naartoe gaan?

4

a)

Voorbeeldoplossing:

1. Groningen is een stad, een grote stad.
2. De stad Groningen heeft circa 200.000 inwoners, de gemeente Groningen heeft circa 230.000 inwoners.
3. Ja, er is een kerk in het stadscentrum.
4. De kerk heet de Martinikerk.
5. Ja, er is een rivier in Groningen.
6. De rivier heet de Aa.
7. Ja, Groningen is een oude stad.
8. Groningen is in de 11e (elfde) eeuw ontstaan.
9. Ja, er zijn veel winkelstraten in Groningen.

1. Leeuwarden is een stad, maar de stad is niet zo groot.
2. De stad Leeuwarden heeft circa 93.000 inwoners, de gemeente Leeuwarden heeft circa 123.000 inwoners.
3. Ja, er is een kerk in het stadscentrum.
4. De kerk heet de Sint-Bonifatiuskerk.
5. Ja, er is een rivier in Leeuwarden.
6. De rivier heet de Dokkumer Ee.
7. Ja, Leeuwarden is een oude stad.
8. Leeuwarden is in de 8^e (achtste) eeuw ontstaan.
9. Ja, er zijn veel winkelstraten in Leeuwarden.

5

a)

1. wel
2. wel
3. Rotterdam

b)

Miriam: Ben je weleens in Maastricht geweest?

Petra: Jazeker. Ik vind het een heel mooie, oude stad.

Miriam: Mooier dan Eindhoven?

Petra: Veel mooier. En ik vind Maastricht ook veel gezelliger dan Eindhoven.

Miriam: Waarom?

Petra: Nou, Maastricht is natuurlijk een veel oudere stad dan Eindhoven. Je kunt fijn winkelen en uitgaan die leuke, oude straatjes. Maastricht is sfeervoller dan Eindhoven.

Miriam: Nou, ik vind die straatjes helemaal niet zo leuk. Ik vind ze een beetje te smal. Ik heb liever wat meer ruimte om te winkelen. En in Eindhoven zijn de straten modern en breed. Dat vind ik veel fijner.

Petra: Nou, dan ga ik liever naar Rotterdam, want dat is de modernste stad van het land en Rotterdam heeft veel mooiere winkels dan Eindhoven. En wat er allemaal te zien en te doen is! De Erasmusbrug, de Oude Maashaven, museum De Kunsthal...

Miriam: Ja, dat is wel waar. Zullen we dan daar binnenkort weer eens naartoe gaan?

Petra: Dat lijkt me een heel goed idee. Dan ga ik meteen een nieuwe bril uitzoeken bij een opticien. En misschien ook een zonnebril. Ik draag nu contactlenzen, maar die bevallen me niet.

Miriam: Afgesproken!

6

a)

1. Het is altijd druk in de grote stad.
2. In Parijs staat het prachtige museum het Louvre.
3. In een grote stad is het altijd druk.
4. Rijke mensen kunnen steden over de hele wereld bezoeken.
5. Het Rijksmuseum vind ik een prachtig museum.
6. In het museum verkopen ze geen lekkere koffie.
7. Vandaag is er geen druk verkeer op straat.

b)

- a. zonder -e
- b. met -e
- c. met -e
- d. met -e
- e. zonder -e
- f. met -e
- g. zonder -e

c) Opdracht werkblad

1. de bakkerij eindigt op -ij
2. het begin begint met be-
3. de bestelling beindigt op -ing
4. de beweging eindigt op -ing
5. de geschiedenis eindigt op -is (de de-regel is sterker dan de het-regel)
6. het museum eindigt op -um
7. de optie eindigt op -ie
8. de periode eindigt op -de
9. de rondleiding eindigt op -ing
10. de sollicitatie eindigt op -ie
11. de storing eindigt op -ing
12. de televisie eindigt op -ie
13. het verkeer begint met ver-

d)

ja

e)

het dorp, de stad, het restaurant, de musea

1. saaier, minder
2. schonere, mooiere
3. leukste, gezelligste
4. fijnere, mooiere

7

1. Ik vind terrasjes leuk.
2. Ik vind contactlenzen fijn.
3. Ik vind dit museum mooi.
4. Ik vind oude havens prachtig.

5. Ik vind terrasjes gezelliger dan school.
6. Ik vind lenzen fijner dan een bril.
7. Ik vind oude steegjes leuker dan brede winkelstraten.
8. Ik vind oude havens mooier dan moderne havens.

9. Ik vind wandelen het leukst.
10. Ik vind boetiekjes het gezelligst.
11. Ik vind kleine boekhandels het prettigst.

12. Ik vind winkelen net zo leuk als lezen.
13. Ik vind geschiedenis net zo saai als rekenen.

14. Ik vind grote winkels niet zo prettig als kleine.
15. Ik vind een zonnebril niet zo fijn.
16. Ik draag het liefste helemaal geen bril.

8

a)

Voorbeeldoplossing:

1. Boedapest, prachtige, Athene, schonere.
2. een paar jaar, Athene, heel warm, verschrikkelijk, omdat ik niet van warmte hou.
3. mooiste, Boedapest, want er zijn daar veel historische gebouwen en er is een heel mooi uitzichtpunt van Boeda op Pest.

Hoofdstuk 10

1

1

2

b)

1. de fietsstrook
2. het kruispunt
3. de personenauto
4. het riool
5. het vrachtverkeer
6. de omleiding
7. de afbeelding

d)

1. neem contact op
2. verkeershinder
3. maatregelen
4. naar aanleiding van
5. behalve
6. afslaan
7. Aan de kant van
8. inrichten
9. tijdens
10. uitzondering
11. in opdracht van
12. fasen
13. geldt ... voor
14. alternatieve
15. ontwerp

3

1. c
2. a
3. b

4

a)

plaatje 2

b)

1. de reizigers
2. het spoor
3. het stof

c)

1. e
2. d
3. a
4. b
5. c

d)

1. hebben ... invloed op
2. gerust
3. het onderhoud
4. nader

5

a)

1. De riolering van het kruispunt Leusderweg-Daltonstraat wordt vernieuwd.
2. Het kruispunt wordt ook opnieuw ingericht.
3. Het kruispunt wordt op verschillende momenten geheel of gedeeltelijk afgesloten.
4. Het werk wordt in drie fasen verdeeld.
5. Het gehele kruispunt wordt dan afgesloten.
6. Al het vrachtverkeer wordt in deze week omgeleid.
7. Alle afsluitingen en omleidingen worden zo kort mogelijk gehouden.
8. De bushalte Juliana van Stolbergpark wordt tijdens de werkzaamheden afgesloten.
9. Fietzers en auto's worden hierdoor beter van elkaar gescheiden.

b)

In de zinnen bij a) staan altijd 2 verba. Verbum 1 is het hulpverbum worden. Verbum 2 is een participium. Deze combinatie van verba heet het passivum.

c)

	zin	vraag	antwoord
1.	De riolering van het kruispunt Leusderweg-Daltonstraat wordt vernieuwd.	Wie vernieuwt de riolering?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
2.	Het kruispunt wordt ook opnieuw ingericht.	Wie richt het kruispunt in?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
3.	Het kruispunt wordt op verschillende momenten geheel of gedeeltelijk afgesloten.	Wie sluit het kruispunt af?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
4.	Het werk wordt in drie fasen verdeeld.	Wie verdeelt het werk?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
5.	Het gehele kruispunt wordt dan afgesloten.	Wie sluit het kruispunt af?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
6.	Al het vrachtverkeer wordt in deze week omgeleid.	Wie leidt het vrachtverkeer om?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
7.	Alle afsluitingen en omleidingen worden zo kort mogelijk gehouden.	Wie houdt de afsluitingen kort?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
8.	De bushalte Juliana van Stolbergpark wordt tijdens de werkzaamheden afgesloten.	Wie sluit de bushalte af?	Dat is onbekend of onbelangrijk.
9.	Fietzers en auto's worden hierdoor beter van elkaar gescheiden.	Wie scheidt de fietzers en auto's?	Dat is onbekend of onbelangrijk.

Oplossingen tekstboek 3

d)

Je gebruikt het passivum als je niet weet / niet zo belangrijk is wie de actie uitvoert.

e)

	zin	vraag Wat wordt + participium?	antwoord
1.	De riolering van het kruispunt Leusderweg-Daltonstraat wordt vernieuwd.	Wat wordt vernieuwd?	de riolering van het kruispunt Leusderweg-Daltonstraat
2.	Het kruispunt wordt ook opnieuw ingericht.	Wat wordt ingericht?	het kruispunt
3.	Het kruispunt wordt op verschillende momenten geheel of gedeeltelijk afgesloten.	Wat wordt afgesloten?	het kruispunt
4.	Het werk wordt in drie fasen verdeeld.	Wat wordt verdeeld?	het werk
5.	Al het vrachtverkeer wordt in deze week omgeleid.	Wat wordt omgeleid?	al het vrachtverkeer

f)

	zin	vraag Wat wordt + participium?	antwoord
1.	Er wordt daarom een omleidingsroute via de Utrechtseweg ingesteld.	Wat wordt ingesteld?	een omleidingsroute
2.	Er wordt tijdens alle fases tijdig met gele borden een omleidingsroute aangegeven.	Wat wordt aangegeven?	een omleidingsroute
3.	Er wordt in deze week in de Van Bemmelweg een riool gelegd.	Wat wordt gelegd?	een riool

g)

Als je een passivum gebruikt kun je vaak de vraag stellen: 'Wat wordt + participium?'

Als je antwoord begint met een **indefiniët** artikel dan moet je in de zin 'er' gebruiken.

Bijvoorbeeld Er wordt een omleidingsroute ingesteld.

Hoofdstuk 11

1

a)

- | | |
|------|------|
| 1. B | 4. D |
| 2. A | 5. E |
| 3. D | 6. C |

b)

Voorbeeldoplossing:

Tekst 1: tandartspraktijk

Tekst 2: bankieren, creditcard

Tekst 3: Duitsland, bellen, sms'en, internetten, buitenland, goede reis

Tekst 4: België, bellen, internetten, Nederland

Tekst 5: GGD, intakeformulier, link, e-mail

Tekst 6: 75%, internettegoed

c)

Formeel: nummer 1, 2, 3, 5 en 6

Informeel: nummer 4

d)

ter herinnering aan een afspraak	nummer: 1
ter informatie	nummer: 3, 4, 6
actie ondernemen	nummer: 2, 5

e)

Sleutel 'Afzender'

Voorbeeldoplossing 'Onderwerp'

- Afzender: GTP Kastanjelaan 12, Hengelo
Onderwerp: Herinnering afspraak tandarts
- Afzender: ING
Onderwerp: Creditcard geblokkeerd
- Afzender: KPN
Onderwerp: Tarieven KPN buitenland
- Afzender: Ben
Onderwerp: Internetbundel buitenland
- Afzender: GGD Nijmegen
Onderwerp: Herinnering afspraak GGD
- Afzender: KPN
Onderwerp: Verbruik internettegoed

2

a)

- consult
- bundel
- herinnering
- verlagen
- bevindt zich

b)

samengesteld woord	eerste woord	tweede woord
de beltarieven	bel	de tarieven
het intakeformulier	intake	het formulier
de internetbundel	internet	de bundel
de internetsnelheid	internet	de snelheid
het internettegoed	internet	het tegoed
de tandartspraktijk	tandarts	de praktijk

c)

Voorbeeldoplossing:

1. de beltarieven = de tarieven/kosten om te bellen.
2. het intakeformulier = het formulier dat je gebruikt bij een intake. Op dat formulier schrijf je bijvoorbeeld alle persoonsgegevens van een cursist.
3. de internetbundel = de bundel van je internet. Dus hoeveel Mb of GB er in je abonnement zitten.
4. de internetsnelheid = de snelheid van het internet. Dus hoeveel Mb per seconde je kunt uploaden en downloaden.
5. het internettegoed = het tegoed om te internetten. Dus hoeveel Mb of GB je nog hebt om te internetten.
6. de tandartspraktijk = de praktijk van de tandarts. Dus de werkplaats van de tandarts, waar de tandarts patiënten behandelt.

3

a)

Afzender: Cluster Beheer / L. Boer / L. Boer, directievoerder Cluster Beheer
Onderwerp: werkzaamheden in de straat (en de gevolgen voor de bewoners)

b)

1. a)
2. b)
3. b)
4. a)
5. a. Wilt u dit aan (uw) kinderen vertellen?
b. Wilt u iets vragen naar aanleiding van deze brief?
6. kunnen: vraag b
moeten: vraag a

4

a)

1. pand
2. woning
3. omgeving
4. plek
5. even
6. oneven
7. komen te vervallen (komt te vervallen)
8. toe zijn aan (ben toe aan)
9. afwijken (wijken ... af)
10. trottoir, voetpad
11. voetgangers
12. zijde
13. uitvoering
14. wijk

b)

- | | |
|-------------------------|------------------------------------|
| 1. het pand | 8. - (geen substantief) |
| 2. de woning | 9. - (geen substantief) |
| 3. de omgeving | 10. het trottoir, het voetpad |
| 4. de plek | 11. voetgangers |
| 5. - (geen substantief) | 12. de voetgangers (de voetganger) |
| 6. - (geen substantief) | 13. de uitvoering |
| 7. - (geen substantief) | 14. de wijken |

c)

Voorbeeldoplossing:

1. vlekken, haar, een fiets die fout geparkeerd staat, etc.
2. een boek, een telefoon, een sleutel, etc.
3. informatie, een website, een persoon, een plaats, etc.
4. sneeuw, storm, ziekte, etc.

5

a)

1. Oorzaak: de drukte
Gevolg: wat langer wachten dan normaal
2. Oorzaak: er zijn werkzaamheden in de straat
Gevolg: je kunt hier niet parkeren
3. Oorzaak: een economisch conflict
Gevolg: de olieprijs is erg laag
4. Oorzaak: het slechte weer
Gevolg: het festival is verplaatst naar volgende maand
5. Oorzaak: het is druk op de website
Gevolg: u kunt op dit moment geen e-tickets bestellen
6. Oorzaak: het voetbalteam van Zidane speelde vandaag erg slecht
Gevolg: ze hebben verloren
7. Oorzaak: ze vonden Groot-Brittannië te druk
Gevolg: Meghan en Harry zijn verhuisd naar Canada

b)

signaalwoord + hoofdzin zonder inversie	signaalwoord + hoofdzin met inversie	signaalwoord + bijzin	signaalwoord + substantief + hoofdzin met inversie
want, dus	daarom	omdat, (dus)	vanwege, door, naar aanleiding van

6

a)

1. Zou ik je telefoon even mogen lenen?
2. Zou je me willen mailen zodra je meer weet?
3. Zouden jullie morgen je paspoort niet willen vergeten?
4. Zou u even kunnen bellen als u niet kunt komen?

7

b)

Voorbeeldoplossing:

Beste mevrouw Van Boekholt,

Ik ben een bewoner van de Zwarte Kijkerweg. Ik heb een brief over de plannen voor onze straat gekregen. De nieuwe plannen voor onze straat vind ik heel goed, want we hebben inderdaad meer parkeerplekken nodig. Ook heb ik nog een paar vragen over de plannen. Zou de speeltuin een nieuwe plek kunnen krijgen? En zouden er nieuwe bomen aan de even zijde geplant kunnen worden?

Ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groeten,
[voornaam + achternaam]

Hoofdstuk 12

1

a)

1. 2
2. Nee
3. Op maandag
4. Maher krijgt de assistent niet aan de lijn. Bij een herhaalrecept is dat niet nodig.
5. b
6. a

b)

		huisarts	gemeente	internetbedrijf
1.	Goedendag, u bent verbonden met ...	x		x
2.	U bent verbonden met ...	x		x
3.	Welkom bij ...		x	
4.	U krijgt nu eerst een keuzemenu te horen.		x	
5.	Om u sneller van dienst te zijn, krijgt u eerst een keuzemenu te horen.			x
6.	Als u geen keuze maakt, krijgt u automatisch een medewerker aan de lijn.			
7.	Als u geen keuze maakt, wordt de verbinding automatisch verbroken.		x	
8.	Voor ... : toets 1	x		x
9.	Voor ... : kies 1		x	
10.	Voor alle overige vragen: kies ...		x	
11.	Voor alle overige zaken: blijft u aan de lijn.			x
12.	Spreek duidelijk uw naam en [...] in.	x		
13.	Houd uw ... bij de hand.			x
14.	Al onze medewerkers zijn momenteel in gesprek			x
15.	Een ogenblik geduld alstublieft.			x
16.	U wordt zo spoedig mogelijk geholpen.			x
17.	Wist u dat u het antwoord op veel van uw vragen ook op onze website kunt vinden?			x

c)

1. ... een spoedgeval: toets ...
2. ... een herhaalrecept: toets ...
3. Wilt u een van de assistenten spreken: toets ...
4. ... aanvragen of verlengen van een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs: kies ...
5. ... vragen over of het aanvragen van vergunningen: kies ...
6. ... vragen: kies ...
7. ... melden van een storing: toets ...
8. ... vraag over uw rekening: toets ...
9. ... vraag over mobiele telefonie: toets ...
10. ... zaken: blijft u aan de lijn. ... zo spoedig mogelijk ...

2

Voorbeeldoplossing:

- Tip 3: Bij een herhaalrecept moet je altijd je naam, geboortedatum, de naam van het geneesmiddel en de naam van de apotheek geven waar je bent ingeschreven. Dus die gegevens moet je bij de hand hebben.
- Tip 4: Bel je naar de gemeente? Dan is de kans heel groot dat nummer 1 in het keuzemenu over de aanvraag van een identiteitsbewijs, paspoort of rijbewijs gaat.
- Tip 5: Bel je naar een groot bedrijf, dan is de kans groot dat je in de wacht komt. Tijdens het wachten hoor je muziek of krijg je het advies om naar de website te gaan. Dat hoeft natuurlijk niet, maar het is wel verstandig om eerst op de website van het bedrijf te kijken. Misschien staat daar het antwoord op je vraag wel.

3

a)

medewerker / telefonist van het bedrijf	klant
Goedemiddag, [bedrijfsnaam/instellingsnaam], met [eigen naam]. Waarmee kan ik u van dienst zijn? Waarmee kan ik u helpen?	Dag, u spreekt met ... [je eigen naam]. Ik ben op zoek naar ... [naam persoon] Ik bel voor ... [naam persoon] Ik wil graag spreken met iemand van de afdeling ... [naam afdeling] Kunt u mij doorverbinden met ...?
Goedemiddag, [bedrijfsnaam/instellingsnaam], met [eigen naam]. Waarmee kan ik u van dienst zijn? Waarmee kan ik u helpen?	
Voor wie belt u? Met wie wilt u spreken?	Ik bel voor [naam persoon]. Hij/zij is mijn contactpersoon.
Wie kan ik zeggen dat er belt?	[je eigen naam]
Ik verbind u door. Ik zal even kijken of hij/ze er is. Een ogenblikje graag. Hebt u een momentje?	Dank u wel. Graag. Natuurlijk. Jazeker.
Hallo mevrouw/meneer, bedankt voor het wachten.	Ja?

Hij/Ze is op het moment niet aanwezig. Hij/Ze werkt thuis/buiten de deur vandaag. Hij/Ze is even van zijn/haar plaats. / Die is er niet.	Weet u of hij/zij vandaag nog terugkomt?
Hij/Ze is op het moment niet aanwezig. Hij/Ze werkt thuis/buiten de deur vandaag. Hij/Ze is even van zijn/haar plaats. / Die is er niet.	Weet u of hij/zij vandaag nog terugkomt?
Wie kan ik zeggen dat er gebeld heeft? En uw naam was?	[je eigen naam]
U kunt beter zelf morgen even terugbellen. U kunt het beste vragen naar ... [naam persoon] U kunt het beste tussen 9 en 11 bellen.	Naar wie kan ik dan vragen? Hoe laat kan ik hem/haar het beste bereiken? Op welk nummer kan ik hem/haar bereiken?

b)

Voorbeeldoplossing:

- * Goedemorgen, Belsnel, met Waarmee kan ik u van dienst zijn?
- # Goedemorgen, met Ik wil graag met Anna Boekhorst spreken..
- * Sorry, ik heb u niet goed verstaan. Kunt u dat nog een keer herhalen?
- # Met Anna Boekhorst. Zij is mijn contactpersoon.
- * Een ogenblikje graag.
- ...
- Zij is er vandaag niet. Zij werkt buiten de deur vandaag.
- # Weet u of ze vandaag nog terugkomt?
- * Nee, ze komt vandaag niet meer terug, maar ze is er morgen weer.
- # Wanneer kan ik haar het beste bereiken?
- * Ze is het beste bereikbaar tussen 11 en 12 uur.
- # Dank u. Dan bel ik morgen terug. En met wie heb ik nu gesproken?
- * Met ...
- # Dat noteer ik even. Dank u wel en tot ziens.
- * Graag gedaan. Tot ziens, mevrouw/meneer.

4

1. b
2. b
3. b
4. c
5. Robert Trip

5

- a)
1. g
 2. f
 3. a
 4. c
 5. d
 6. b
 7. e

b)

1. opgeven
2. houden
3. aanleggen
4. opgeven/intoetsen
5. oplossen/zijn
6. verbreken
7. zijn
8. staan

c)

1. je klantnummer
2. een nummer
3. een probleem
4. een netwerk
5. een verbinding

6

a)

Een indirecte constructie is dus: hoofdzin/vraagzin + dat / of / vraagwoord + bijzin

b)

In Tekst A en B zitten geen indirecte constructies.

In tekst C- keuzemenu zit alleen in de laatste zin een indirecte constructie.

C – keuzemenu (laatste zin)

Skm: Wist u dat u het antwoord op veel van uw vragen ook op onze website kunt vinden? Kijk op telplus.com.

C – gesprek met medewerker

Robert: Goedemorgen, servicedesk Telplus, met Robert Trip. Waarmee kan ik u helpen?

Lydia: Goedemorgen, met Lydia Bannink. Mag ik Pieter van Dalen spreken? Ik heb hem als contactpersoon gekregen in verband met de aanleg van glasvezel in onze wijk. Hij zei dat ik het beste naar hem kon vragen.

Robert: Die is er vandaag niet. Hij is er morgen wel. Kan ik hem een boodschap doorgeven?

Lydia: Nee, daar gaat het me niet om. Maar misschien kunt u me ook helpen? Ik heb jullie een paar maanden terug laten weten dat ik graag glasvezel wil. Ik vind het heel fijn dat het aangelegd wordt, maar ik heb al een hele tijd niets meer van jullie gehoord en ik wil graag weten hoe het ermee staat. Weet u of de aansluiting van de kabel al gepland is? En weet u misschien hoelang het nog gaat duren voordat ik mijn supersnelle internet kan gaan gebruiken? Ik ben zo benieuwd!

Robert: Dat kan ik me voorstellen, mevrouw. Wat is uw postcode?

Lydia: 7411 ZN.

Robert: En uw klantnummer?

Lydia: 64372.

Robert: Ik zie hier dat u zich inderdaad hebt opgegeven voor het glasvezelnetwerk. Wat vreemd. Dat is toch al wel een paar maanden geleden. Ik ga even informeren bij een collega hoe het ermee staat. Hebt u een momentje?

Lydia: Jazeker.

[...]

Robert: Hallo mevrouw, bedankt voor het wachten. Tja. Dat is pech hebben. Ik ben bang dat het nog even gaat duren. Ik hoor van mijn collega dat er een probleem in de centrale in uw stad is. Het aansluiten van uw glasvezelkabel is uitgesteld, want het is nog niet bekend wanneer het probleem in de centrale opgelost is.

Lydia: O, wat vervelend. Dus u kunt niet zeggen hoelang dit nog gaat duren?

Robert: Nee mevrouw, het spijt me.

Lydia: Dus ik krijg nog steeds geen supersnel internet en dat kan nog wel maanden duren?

Robert: We weten het niet mevrouw, het spijt me. Maar één ding is zeker. We gaan het oplossen, mevrouw! Want dat doen we altijd.

Lydia: Nou, ik vraag me af of het wel gaat lukken. Maar ja, laten we het hopen...

Robert: We doen ons best, mevrouw. Hebt u nog andere vragen?

Lydia: Nee, dank u wel voor de informatie. Ik zou het fijn vinden als jullie me even laten weten wanneer het probleem is opgelost.

Robert: Dat spreekt vanzelf, mevrouw. Maar als ik u was, zou ik ook af en toe zelf met ons bellen. Dan weet u altijd hoever we met het oplossen van het probleem zijn.

Lydia: Fijn, dat doe ik. O ja, nog even dit. Met wie heb ik nu gesproken?

Robert: Met Robert Trip.

Lydia: Goed, dat noteer ik nog even. Het is fijn om te weten met wie je te maken hebt als klant. En het is ook handig voor een volgende keer als ik met u wil bellen. Dank u wel voor uw moeite.

Robert: Graag gedaan, mevrouw en nog een fijne dag verder.

Lydia: Dank u wel, u ook.

c)

5. Ik wil glasvezel. Dat heb ik jullie verteld.
6. Ik wil geen glasvezel. Dat heb ik jullie verteld.
7. Ik wil wel/geen glasvezel. Dat heb ik jullie verteld.
8. Het gaat nog lang duren. Dat denk ik.
9. Het gaat niet meer lang duren. Dat heb ik gelezen.
10. Het gaat niet meer lang duren. Dat weet ik.
11. Het gaat nog lang duren. Dat weet ik.
12. Het gaat wel/niet nog lang duren. Dat weet ik niet.

d)

Voorbeeldoplossing:

- dat gebruik je als het antwoord zeker/duidelijk/bekend is.
of gebruik je als het antwoord niet zeker/niet duidelijk/niet bekend is.
- Indirecte constructies klinken beleefder én vriendelijker dan directe constructies.
- In formele situaties is het netter om niet te direct te zijn.

e)

1. * Wordt het glasvezelnetwerk aangelegd?
Weet u of het glasvezelnetwerk aangelegd wordt?/Weet u dat het glasvezelnetwerk aangelegd wordt?
* Ik weet niet of het glasvezelnetwerk aangelegd wordt./Ik weet dat het glasvezelnetwerk aangelegd wordt.
2. # Is het keuzemenu ingewikkeld?
* Vindt u dat het keuzemenu ingewikkeld is?
Ik vind dat het keuzemenu ingewikkeld is./Ik vind dat het keuzemenu niet ingewikkeld is./Ik vind niet dat het keuzemenu ingewikkeld is.
3. * Is de informatie moeilijk te begrijpen?
Vindt u dat de informatie moeilijk te begrijpen is?
* Ik vind dat de informatie moeilijk te begrijpen is./Ik vind niet dat de informatie moeilijk te begrijpen is./Ik vind dat de informatie niet moeilijk te begrijpen is.
4. # Duurt de storing lang?
* Denkt u dat de storing lang duurt?
Ik denk dat de storing lang duurt./Ik denk dat de storing niet lang duurt./Ik denk niet dat de storing lang duurt.
5. * Is de indirecte constructie moeilijk?
Denkt u dat de indirecte constructie moeilijk is?
* Ik denk dat de indirecte constructie moeilijk is./Ik denk dat de indirecte constructie niet moeilijk is./Ik denk niet dat de indirecte constructie moeilijk is.
6. # Wie verzorgt de aanleg van het netwerk?
* Is bekend wie de aanleg van het netwerk verzorgt?
Het is bekend wie de aanleg van het netwerk verzorgt./Het is niet bekend wie de aanleg van het netwerk verzorgt.
7. * Hoe duur is een abonnement op internet via glasvezel?
Weet u hoe duur een abonnement op internet via glasvezel is?

- * Ik weet niet hoe duur een abonnement op internet via glasvezel is./Ik weet hoe duur een abonnement op internet via glasvezel is.
- 8. # Welke keuze moet ik in het keuzemenu maken?
 - * Weet u welke keuze ik in het keuzemenu moet maken?
 - # Ik weet niet welke keuze u in het keuzemenu moet maken./Ik weet welke keuze u in het keuzemenu moet maken.
- 9. * Wanneer is de aansluiting gepland?
 - # Weet u wanneer de aansluiting gepland is?
 - * Ik weet wanneer de aansluiting gepland is./Ik weet niet wanneer de aansluiting gepland is.
- 10 # Waarom duurt de oplossing van het probleem zo lang?
 - * Weet u waarom de oplossing van het probleem zo lang duurt?
 - # Ik weet niet waarom de oplossing van het probleem zo lang duurt./Ik weet waarom de oplossing van het probleem zo lang duurt.

7

a)

- a. 1
- b. 2
- c. 3

b)

Voorbeeldoplossing:

- 1. Ik zoek iemand die me kan helpen bij mijn probleem.
- 2. U hebt mij laten weten dat mijn aanvraag in behandeling is. Daar ben ik blij mee, maar daarna heb ik niets meer van u gehoord.
- 3. Een paar maanden geleden.
- 4. Een paar weken geleden.
- 5. Ja, dat klopt.
- 6. Kunt u mij zeggen wat de stand van zaken is?
- 7. Kunt u mij zeggen hoelang het nog gaat duren?
- 8. Dat is fijn. Dank u wel en tot ziens.

8

a)

Cursist A

- 1. Brief 1 komt van de gemeente.
Brief 2 komt van Connexx, het glasvezelbedrijf.
- 2. Onderwerp brief 1: aanleg glasvezelnetwerk.
Onderwerp brief 2: aanleg glasvezelnetwerk.
- 3. Niet alle informatie is duidelijk: het bedrag: € 1.700,- of € 1.800,- en aan wie het bedrag betaald moet worden: aan de gemeente of aan Connexx.

Cursist B

De brief van de gemeente in steekwoorden:

Binnenkort glasvezel. Start over een maand. Kosten € 1.700,-. Opgeven via internet of antwoordvelop.

Cursist C

De brief van Connexx in steekwoorden:

Binnenkort glasvezelnetwerk. Kosten € 1.800,-. Kan in drie termijnen.

b)

Opdracht 1

Voorbeeldoplossing:

- * Goedemorgen, met de gemeente, afdeling Ruimtelijke Ordening. Waarmee kan ik u helpen?
- # Goedemorgen, met ... Ik bel over een brief van u. In de brief staat dat we een glasvezelnetwerk krijgen en dat ik me voor glasvezel kan opgeven.
- * Dat klopt mevrouw/meneer. Wat wilt u weten?
- # Ik heb twee vragen. Het is niet duidelijk hoeveel de aanleg kost: 1700 of 1800 euro. In uw brief staat dat het 1700 euro kost. Maar Connexx zegt dat het 1800 euro kost. Ook is niet duidelijk aan wie ik moet betalen: aan de gemeente of aan Connexx.
- * Volgens onze informatie is de prijs 1700 euro. Die moet u aan Connexx betalen. Als ik u was, zou ik even met Connexx bellen over de prijs. Het nummer staat vast wel in de brief van Connexx.
- # Dat zal ik doen. Dank u wel en tot ziens.
- * Graag gedaan en tot ziens, mevrouw/meneer.

Opdracht 2

Voorbeeldoplossing:

- * Goedemorgen, Connexx, met ... Waarmee kan ik u van dienst zijn?
- # Goedemorgen, met ... Ik bel over een brief van u. In de brief staat dat we een glasvezelnetwerk krijgen en dat ik me voor glasvezel kan opgeven.
- * Dat klopt mevrouw/meneer. Wat wilt u weten?
- # Ik wil weten hoeveel ik moet betalen. In de brief van de gemeente staat dat het 1700 euro kost. Maar in uw brief staat dat het 1800 euro kost.
- * Het kost 1800 euro, maar als er vijftig aanmeldingen zijn, kost het 1700 euro.
- # O, dank u wel. Dat is duidelijk.
- * Hebt u nog meer vragen?
- # Nee, alles is duidelijk. Dank u wel en tot ziens.
- * Graag gedaan, mevrouw/meneer, en tot ziens.

Hoofdstuk 13

1

b)

1. eiland/eilanden/Saba
2. de koning, de koningin
3. de minister-president/de premier
4. dichtbevolkt
5. provincies
6. de zee/de Noordzee

c)

1. j 9. d
2. o 10. e
3. a 11. k
4. b 12. f
5. l 13. h
6. g 14. i
7. n 15. m
8. c

2

a)

1. Hij woont een jaar in Nederland.
2. Hij woont in Hensbroek.
3. Ja
4. Nee

b)

1. Hij woont bijna twee jaar in Nederland.
2. Hij woont in Enkhuizen.
3. Ja
4. Er wonen bijna evenveel mensen

c)

- | | |
|------------------|--------------------|
| 1. dorp | 12. oorspronkelijk |
| 2. bergen | 13. buurlanden |
| 3. bossen | 14. natuurlijke |
| 4. dunbevolkt | 15. grondstoffen |
| 5. haven | 16. onafhankelijke |
| 6. industrie | 17. dictatuur |
| 7. republiek | 18. rijk |
| 8. president | 19. arm |
| 9. economische | 20. exporteerde |
| 10. landbouw | 21. overleven |
| 11. werkloosheid | 22. het leger |

d)

- | | |
|------------------|--------------|
| 1. de bergen | 5. arm |
| 2. de haven | 6. rijk |
| 3. de landbouw | 7. het leger |
| 4. de buurlanden | 8. de bossen |

e)

1. grondstoffen
2. president
3. republiek
4. Economische
5. industrie
6. werkloosheid
7. oorspronkelijk
8. overleven

f)

1. rijk
2. dunbevolkt
3. exporteren
4. natuurlijk
5. onafhankelijk
6. de dictatuur

3

a)

1. 3
2. Verschil 1: Nederland is dichtbevolkt. Letland is dunbevolkt.
Verschil 2: Sport is minder populair in Letland dan in Nederland.
Verschil 3: Nederlanders praten makkelijker met een onbekende persoon dan Letten.
3. 1
4. Overeenkomst: Het eten is hetzelfde in Nederland en Letland.

b)

Verschil 1 is een feit. De overeenkomst is ook een feit.

Verschil 3 is vooral de mening van Matiss. Hij zegt 'ik vind'.

Verschil 2 is waarschijnlijk een feit maar kan ook de mening van Matiss zijn.

De overeenkomst is een mening. Matiss zegt dat hij vindt dat het eten hetzelfde is.

c)

1. 2
2. Verschil 1: In Nederland mag je over alles praten en zelfs kritiek hebben op de regering. Dat doe je niet in Zimbabwe.
Verschil 2: In Nederland zijn de gordijnen altijd open maar in Zimbabwe niet.
3. 2
4. Overeenkomst 1: Zowel Zimbabwe als Nederland zijn mooie landen met mooie mensen.
Overeenkomst 2: Zowel in Zimbabwe als in Nederland moet je oppassen met woorden die je kiest zodat je mensen niet beledigt.

d)

Verschil 1 is een feit. Verschil 2 is een mening. Takura zegt dat het lijkt of een situatie zo is. Hij weet het niet zeker. Het is dus geen feit. De overeenkomsten zijn de meningen van Takura. Bij overeenkomst 1 gebruikt hij het woord mooi. Mooi is altijd een mening van iemand. Bij overeenkomst 2 zegt Takura zelf dat zijn moeder een andere mening heeft dan hij.

4

a)

1. minder groot dan
2. niet zo groot als
3. groter dan
4. Zimbabwe is het grootst.

b)

1. keer zo groot als
2. maar er zijn wel
3. verschilt ... echt
4. een van de grootste
5. steeds slechter
6. Hoe meer ... hoe beter
7. niet anders dan
8. Zowel ... als
9. net als ik
10. Ook al ... je moet wel
11. Enerzijds ... Anderzijds

6

a)

1. Elke vier jaar zijn er verkiezingen. Nederlanders stemmen op de politieke partij die zij het beste vinden.
2. Hensbroek is een mooi dorp dat in Noord-Holland ligt.
3. Hensbroek heeft een oud centrum dat heel mooi is.
4. Koningsdag is een feest dat voor Nederlanders belangrijk is.
5. Saba, Sint-Eustatius en Bonaire zijn drie bijzondere gemeenten die bij het Koninkrijk der Nederlanden horen.
6. Zimbabwe heeft veel natuurlijke grondstoffen die veel geld waard zijn, zoals goud en diamanten.

b)

Het antecedent is singularis. →	Het substantief is een de-woord →	Het relatief pronomen is die .
	Het substantief is een het-woord →	Het relatief pronomen is dat .
Het antecedent is pluralis. →	→	Het relatief pronomen is die .

c)

1. Willem-Alexander is de naam van de man die de koning van Nederland is.
2. Bonaire is een eiland dat in de Caribische Zee ligt.
3. In 2020 begon een economische crisis die een grote invloed op Nederland had.
4. De kritiek die de president vanuit het buitenland kreeg, leidde tot grote problemen in haar land.
5. Nederland is een koninkrijk dat voor het grootste deel in Europa ligt.
6. In Rotterdam ligt een haven die erg belangrijk voor de Nederlandse economie is.
7. De ministers die voor het beleid verantwoordelijk zijn, hebben hun plannen aan het parlement uitgelegd.
8. De problemen die door het beleid zijn ontstaan, worden snel door de regering opgelost.

d)

1. Ik lees een boek dat interessant is.
2. Ik heb een docent die ... heet.
3. Ik heb een huis dat ... is.
4. Ik kom uit een land dat... is.
5. Ik heb vrienden die ... zijn.
6. Ik woon in het dorp ... dat ... is./Ik woon in de stad ... die ... is.

Hoofdstuk 14

1

b)

Foto 1: bericht 5 Foto 6: bericht 2
Foto 2: bericht 2 Foto 7: bericht 1
Foto 3: bericht 4 Foto 8: bericht 1
Foto 4: bericht 3 Foto 9: bericht 5
Foto 5: bericht 4 Foto 10: bericht 2

c)

Foto 1: de koninklijke familie
Foto 2: de reisdocumenten
Foto 3: de rechtbank
Foto 4: de woningbrand
Foto 5: de celstraf
Foto 6: de luchthaven
Foto 7: de inbreker
Foto 8: de beroemde kunstenaar
Foto 9: de media
Foto 10: de specialist van de Koninklijke Marechaussee

e)

Bericht 5: *aan de afspraak houden, met rust laten, de pers, gedurende, tientallen, de traditie, traditioneel*
Bericht 3: *de dode, de identiteit, de gewonde, melden, onder controle hebben, de verwonding*
Bericht 1: *afgaan, het (inbraak)alarm, bekendmaken, de dader, de inbraak*
Bericht 2: *blijken uit, onderscheppen, schommelen tussen, specialisten inzetten, vals, het (jaar)verslag, de vervalsing*
Bericht 4: *crimineel, de deelname aan, de fraude, internationaal, in werkelijkheid, jaarlijks, leveren, misbruik maken van, mislopen, de rechter, de (belasting)regel, schuldig achten, ten onrechte, terugvragen, de verdachte, veroordelen tot, vrijspreken*

f)

1. inbraak	23. rechter
2. bekendgemaakt	24. achttien ... schuldig
3. alarm	25. fraude
4. ging af	26. deelname aan
5. daders	27. criminele
6. valse	28. vrijgesproken
7. onderschept	29. maakten misbruik van
8. schommelt ... tussen	30. regels
9. blijkt uit	31. In werkelijkheid
10. verslag	32. leverden
11. vervalsingen	33. vroegen ... terug
12. specialisten inzetten	34. ten onrechte
13. dode	35. Jaarlijks
14. gewonde	36. lopen ... mis
15. meldt	37. persmoment
16. verwondingen	38. tientallen
17. identiteit	39. traditie
18. had ... onder controle	40. traditionele
19. rechtbank	41. laat ... met rust
20. verdachten	42. gedurende
21. veroordeeld tot	43. aan de afspraak houden
22. internationale	

Oplossingen tekstboek 3

2

a)

Bericht 1: buitenlands nieuws (Het gaat over Colombia.)

Bericht 2: sportnieuws (Het gaat over een schaatser.)

Bericht 3: buitenlands nieuws (Het gaat over Vanuatu, een eilandengroep in de Stille Oceaan.)

Bericht 4: medisch nieuws (Het gaat over een operatie.)

b)

Bericht 4: Vrouw speelt viool tijdens hersenoperatie

Bericht 3: Orkaan raast over Vanuatu

Bericht 1: Elf doden bij ontploffing in Colombiaanse kolenmijn

Bericht 2: Kramer verlengt contract tot Olympische Spelen Peking

c)

- | | |
|-------------------------------|-----------------|
| 1. de orkaan | 6. de hersenen |
| 2. de ontploffing/de explosie | 7. de tumor |
| 3. de medaille | 8. de kolenmijn |
| 4. de hulpdiensten | 9. het puin |
| 5. de operatie | 10. de oceaan |

d)

- | | |
|----------------------|---------------------------|
| 1. verlengd | 8. gered |
| 2. jarenlang | 9. waait |
| 3. schade aangericht | 10. gewond geraakt |
| 4. vergelijkbaar | 11. onderweg naar ... was |
| 5. was vermist | 12. maar liefst |
| 6. levend | 13. inmiddels |
| 7. bewegingen | 14. uitgegroeid tot |

e)

1. b
2. a
3. c
4. a

3

a)

feiten	geruchten
1. Er zijn nog meer mensen in het huis aanwezig geweest.	1. Er zouden nog meer mensen in het huis aanwezig zijn geweest.
2. De rechtbank heeft een zesde verdachte vrijgesproken.	2. De rechtbank zou een zesde verdachte hebben vrijgesproken.
3. De slachtoffers waren allemaal mijnwerkers.	3. De slachtoffers zouden allemaal mijnwerkers zijn geweest.

b)

a)

geruchten
1. Er <u>zouden</u> nog meer mensen in het huis aanwezig <u>zijn geweest</u> .
2. De rechtbank <u>zou</u> een zesde verdachte <u>hebben vrijgesproken</u> .
3. De slachtoffers <u>zouden</u> allemaal mijnwerkers <u>zijn geweest</u> .

In het begin van alle zinnen staat het hulpverbum **zou/zouden**. Aan het eind van alle zinnen staat ook het hulpverbum **zijn** of **hebben** + een participium.

c)

- | | |
|------------|------------|
| 1. gerucht | 4. gerucht |
| 2. feit | 5. gerucht |
| 3. feit | 6. gerucht |

4

a)

Voorbeeldantwoorden:

Eerst, dan, daarna, vervolgens, tot slot, ten slotte, tijdens, inmiddels, toen, sinds, vorig ..., afgelopen ..., eerder, vroeger, wanneer, voor, na, later

b)

1. Tabitha studeerde in Frankrijk voordat zij in 2019 naar Nederland kwam.
- 2a. Tabitha kwam in 2019 naar Nederland. Daarvoor studeerde zij in Frankrijk.
- 2b. Tabitha kwam in 2019 naar Nederland. Zij studeerde daarvoor in Frankrijk.
3. Timo gaat op vakantie, nadat hij voor het examen is geslaagd.
- 4a. Timo zal voor het examen slagen. Daarna gaat hij op vakantie.
- 4b. Timo zal voor het examen slagen. Hij gaat daarna op vakantie.
5. Timo ging op vakantie, nadat hij in juli 2020 voor het examen was geslaagd.
- 6a. Timo was in juli 2020 voor het examen geslaagd. Daarna ging hij op vakantie.
- 6b. Timo was in juli 2020 voor het examen geslaagd. Hij ging daarna op vakantie.

c)

1. **Voordat** en **nadat** zijn conjuncties. In zinnen met deze woorden staat de persoonsvorm aan het eind van de zin. Dit zie je in zin 1, 3 en 5.
2. Daarvoor en daarna zijn adverbia. Deze woorden staan vaak aan het begin van de zin. Dan is er inversie. Dit zie je in zin 2a, 4a en 6a. De woorden kunnen ook na het verbum staan. Dit zie je in zin 2b, 4b en 6b.

d)

- | | |
|-----------|-------------|
| 1. Nadat | 4. Daarvoor |
| 2. Nadat | 5. Voordat |
| 3. Daarna | 6. Daarvoor |

5

Voorbeeldoplossingen:

1.
Ik heb nieuwe reisdocumenten aangevraagd. Daarna ben ik op vakantie gegaan.
Ik ben op vakantie gegaan. Daarvoor heb ik nieuwe reisdocumenten aangevraagd.
2.
Ik heb net bij de kassa betaald. Daarvoor heb ik boodschappen gedaan.
Ik deed eerst boodschappen. Daarna betaalde ik bij de kassa.
3.
Ik sloot om 18.00 uur de winkel. Daarvoor hielp ik de laatste klanten.
Ik hielp de laatste klanten vlak voor 18.00 uur. Daarna heb ik de winkel gesloten.
4.
Ik kocht eerst popcorn. Daarna heb ik met mijn zoon de film gekeken.
Ik heb met mijn zoon een film gekeken. Daarvoor kocht ik popcorn in de bioscoop.
5.
Ik ontdekte net voor de deadline een probleem in ons verslag. Daarna hebben we het probleem snel opgelost en zijn we geslaagd.
We hebben net samen een probleem in ons verslag opgelost. Daarvoor ontdekte ik net voor de deadline het probleem.
6.
Gisteravond heb ik te veel alcohol gedronken. Daarna ben ik ziek geworden.
Gisterennacht ben ik ziek geworden. Daarvoor had ik te veel alcohol gedronken tijdens een feest.

7

1. b
2. b
3. a

Hoofdstuk 15

1

a)

1. d
2. b
3. c
4. a

b)

1. b
2. a
3. d
4. c

c)

1. c
2. b
3. a, b, c, d
4. b, c
5. a, d
6. d

2

a)

1. toenemen, groeien, stijgen
2. afnemen, krimpen, dalen
3. totaal, samen, bij elkaar
4. verantwoordelijk zijn voor, goed zijn voor, veroorzaken, voor hun rekening nemen
5. uitstoten
6. produceren

b)

1. ouderen (boven de 75 jaar)
2. 18- en 19-jarigen
3. volwassenen, volwassen Nederlanders
4. ouderen
5. ouderen
6. 30% van de mannen
7. 53% van de vrouwen

c)

1. afnemen – afnemend
2. produceren – producerend
3. stijgen – stijgend
4. toenemen – toenemend
5. uitstoten – uitstotend
6. vergelijken – vergelijkend
7. krimpen – krimpnd
8. groeien – groeiend

d)

1. met/tot
2. uit
3. voor
4. voor
5. voor
6. aan
7. met/tot/naar
8. met

3

a)

1. f
2. h
3. k
4. b
5. d
6. j
7. a
8. g
9. e
10. c
11. i

b)

1. zeventien procent
2. percentage
3. twee derde
4. negentienjarigen
5. drie kwart
6. afnemen
7. cijfer
8. periode
9. kwartaal
10. volwassenen
11. jongeren
12. ouderen
13. negentienvijftig
14. tweeduizendnegentien
15. vergelijking
16. hoogstens

4

1. meer
2. minder, die
3. Ruim, 75-plussers
4. een tiende, volwassenen
5. een vijfde
6. ruim een derde
7. Bijna een derde, jongeren

5

a)

1. onderwerp
2. gegevens
3. vergelijking
4. opvallend
5. opvallend
6. conclusie/samenvatting

b)

Voorbeeldoplossingen:

Grafiek b

1. Aandeel energiebedrijven, waterbedrijven en afvalbedrijven in CO₂-uitstoot
2. percentages; 3e kwartaal 2018, 3e kwartaal 2019
3. 3e kwartaal 2018 en 3e kwartaal 2019
4. -
5. CO₂-uitstoot energiebedrijven, waterbedrijven en afvalbedrijven gedaald
6. CO₂-uitstoot van bedrijven samen gedaald van 41 naar 29 procent

Grafiek c

1. Matig alcoholgebruik Nederlanders
2. 2014, 2019; percentages
3. percentages in 2014 en 2019
4. -
5. Percentage matige drinkers gestegen
6. Steeds meer mensen met matig alcoholgebruik

Grafiek d

1. CO2-uitstoot wegverkeer
2. 2018; personenwagens, vrachtwagens en bussen, overig
3. personenwagens, vrachtwagens en bussen en overig
4. -
5. personenwagens 60% van totale CO2-uitstoot
6. personenwagens meeste CO2-uitstoot

c)

1. Grafiek b gaat over het aandeel van energiebedrijven, waterbedrijven en afvalbedrijven in de CO2-uitstoot. We zien de CO2-uitstoot bij verschillende soorten bedrijven, in het derde kwartaal van 2018, en van 2019. Het valt me op dat het percentage uitstoot gedaald is.
Conclusie: het aandeel in de uitstoot van CO2 door energiebedrijven, waterbedrijven en afvalbedrijven samen is gedaald.
2. Grafiek c gaat over matig alcoholgebruik bij volwassen Nederlanders. We zien volwassenen met een matig alcoholgebruik van 1 glas of minder per dag. We zien een vergelijking tussen het jaar 2014 en het jaar 2019.
Het valt me op dat het percentage matige drinkers gestegen is van 37% naar 41%.
Conclusie: er zijn meer mensen met een matig alcoholgebruik in 2019 dan in 2014.
3. Grafiek d gaat over de CO2-uitstoot van het wegverkeer. We zien de CO2-uitstoot van drie soorten transport: van personenwagens, van vrachtwagens en bussen en van het overige wegverkeer.
Het valt me op dat personenwagens de meeste uitstoot hebben.

Conclusie: het wegverkeer veroorzaakt CO2-uitstoot. Personenwagens hebben daarin het grootste aandeel.

7

a)

Weet je het nog? Bij het perfectum gebruiken we in het Nederlands een vorm van het verbum **hebben** of het verbum **zijn** + participium.

b)

- | | |
|------------------------|---------------------------|
| 1. hebben ... gehaald | 6. is gegroeid. |
| 2. is afgenomen | 7. hebben ... gebruikt |
| 3. is ... toegenomen | 8. is ... gebleven |
| 4. heeft ... gedronken | 9. hebben ... uitgestoten |
| 5. hebben ... gehouden | 10. is gekrompen |

c)

hebben
zijn

d)

1. Het aantal vogelsoorten in Nederland is afgenomen.
2. De bevolking van Nederland is met 0,5% per jaar gegroeid.
3. Het wegverkeer heeft veel CO2-uitstoot veroorzaakt.
4. Vooral veel jongeren hebben het internet het afgelopen jaar gebruikt./...hebben het afgelopen jaar het internet gebruikt.
5. Het aantal ouderen dat internet heeft gebruikt, is ook toegenomen.
6. Het aantal griepgevallen is dit jaar gelijk gebleven.
7. De natuur is dit jaar nog niet van de droogte hersteld.
8. Het aantal vlindersoorten in Nederland is dramatisch gedaald.

8

Voorbeeldoplossing:

1. a
2. de jaartallen/jaren 2010, 2011, 2012, 2013, 2014
3. Het valt op dat de online verkoop van kunstboeken sterk gestegen is. Het valt ook op dat de verkoop in 2011 en 2012 bijna gelijk gebleven is.
4. De online verkoop van kunstboeken neemt sterk toe.

9

a)

Voorbeeldoplossing:

De grafiek gaat over Nederlanders. Ze hebben nog nooit internet gebruikt.

De grafiek laat twee jaren zien: 2012 en 2018.

De grafiek gaat over Nederlanders vanaf 12 jaar.

De inhoud van de grafiek is als volgt.

In 2012 heeft 10% van de Nederlanders ouder dan 12 jaar nog nooit internet gebruikt.

In 2018 is dat percentage gedaald naar iets meer dan de helft: 6%.

Het valt me op dat veel oude Nederlanders nog nooit internet gebruikt hebben, maar het percentage daalt. In 2012 heeft ongeveer twee derde van de 75-plussers nog nooit internet gebruikt. In 2018 is dat gehalveerd, tot ongeveer een derde van de 75-plussers.

Conclusie: Sommige Nederlanders hebben nog nooit internet gebruikt. Maar dat aantal Nederlanders daalt.

b)

Voorbeeldoplossingen:

Cursist A

De grafiek gaat over het aantal toeristen in Arnhem in 2015.

We zien op de y-as het aantal toeristen en op de x-as de maanden van het jaar.

Het valt me op dat het aantal toeristen in april en mei lager is dan in januari.

Het valt me ook op dat er in september minder toeristen zijn dan in de zomermaanden en in oktober.

Conclusie: de meeste toeristen gaan in de zomer naar deze stad.

Cursist B

De grafiek gaat over de bestedingen van buitenlandse reizigers in Nederland.

We zien op de y-as waar de toeristen vandaan komen.

Het valt me op dat toeristen uit Duitsland het meeste besteden: ruim 40% van het totaal.

Dan komen België (ruim 10% en het Verenigd Koninkrijk (bijna 10%).

Zwitserse en Chinese toeristen besteden het minste in Nederland: allebei ongeveer 1% van het totaal.

Conclusie: Duitse toeristen zijn heel belangrijk voor de economie van Nederland.

Cursist C

De grafiek gaat over de verkoop van boeken.

De gegevens zijn in percentages van de omzet.

We zien een verdeling over 5 soorten boeken: fictie, non-fictie met informatieve inhoud, non-fictie over vrijetijdsbesteding, kinderboeken en overige boeken.

Het valt me op dat de fictieboeken de meeste omzet hebben.

Conclusie: mensen kopen het liefst fictieboeken.

Hoofdstuk 16

1

b)

1. goed
2. Roy had zaterdag het verjaardagsfeest van zijn vrouw en zondag heeft hij uitgeslapen.
3. niet zo bijzonder
4. Amber heeft thuis wat klussen gedaan en ze heeft gekletst met de buurman.
5. slecht
6. Sven heeft een nieuwe fiets gekocht, maar die is nu kapot omdat Sven was gevallen.

d)

1. straffen
2. scheuren
3. tuinieren
4. in de berm
5. Kennelijk
6. scheef

e)

Reacties op het verhaal van Roy	Ja, snap ik. Dat is waar, ja. Maar mooi dat het verjaardagsfeest van je vrouw zo'n succes was.
Reacties op het verhaal van Amber	Echt waar? Dat meen je niet! Wauw, het zal je buurvrouw maar zijn!
Reacties op het verhaal van Sven	Wat leuk! O nee, wat erg! Wat jammer van je fiets! Gelukkig maar! Mooi zo

2

a)

1. Ze praten over stage lopen en of je als stagiair een stagevergoeding mag verwachten of niet.
2. waar
3. niet waar
4. niet waar

b)

Kelly: In Spanje is het anders dan in Nederland. In Nederland krijg je soms een stagevergoeding als je stage loopt, in Spanje niet.

Tasnem: In Iran is het net als in Spanje.

d)

1. op z'n minst
2. moeite
3. leuk en aardig
4. kan geen kwaad

3

a)

Bericht 1	Bericht 2	Bericht 3
x		x

b)

Bericht 1

Oorzaak: Er is een object op het spoor.
Gevolg: De trein in de richting van Apeldoorn, Deventer, Olst, Wijhe en Zwolle is ongeveer 40 minuten vertraagd.

Bericht 2

Oorzaak: Er zijn geplande werkzaamheden.
Gevolg: Er rijden vanaf morgen tot en met zondag geen treinen tussen Enschede en Deventer en tussen Enschede en Zutphen. Er zullen vervangende bussen rijden. De extra reistijd is 30 tot 50 minuten.

Bericht 3

Oorzaak: Op dit moment zijn er veel reizigers die hier in de kou moeten wachten op een vertraagde trein.
Gevolg: Er wordt op ieder perron gratis koffie en thee aangeboden bij de kiosk.

4

b)

Voorbeeldoplossing:

Vraag 1: Ga naar google.nl. Typ het onderwerp van de theorie bij de zoekterm. Of ga naar de bibliotheek en vraag naar boeken over dat onderwerp.

Vraag 2: Loop naar iemand toe. Stel jezelf eerst voor. Vraag of die persoon tijd heeft voor een kort interview.

5

a)

1. Roy heeft morgen de jaarlijkse familiedag in een theehuis in Lieren en hij gaat de hele dag theedrinken en gebakjes eten.
2. Sven gaat zaterdag en zondag zijn beste vriend Janis helpen met verhuizen.
3. Amber gaat morgen haar nieuwe boekenkast in elkaar zetten en voor zondag heeft ze nog geen plannen.

c)

Voorbeeldoplossing:

Baas: Ha, fijn dat ik je nog even zie! Zijn de gegevens van onze nieuwe collega al doorgegeven aan de HR-afdeling?

Jij: **Ja, ik heb de gegevens via de mail naar de HR-afdeling gestuurd.**

Baas: Dit moet voor maandag geregeld worden. Ik ben bang dat ze die e-mail niet op tijd lezen.

Jij: **Oké, ik bel wel even.**

HR: Goedemiddag, afdeling Human Resources, waarmee kan ik u helpen?

Jij: **Goedemiddag, met Ik bel om te vragen of u mijn mail hebt ontvangen met de gegevens van onze nieuwe collega.**

HR: U belt precies op tijd. Ik heb uw e-mail inderdaad ontvangen en ik zal het meteen verwerken in ons systeem. Had u verder nog vragen?

Jij: **Nee hoor, ik heb verder geen vragen. Hartelijk bedankt.**

HR: Graag gedaan en een prettig weekend.

Jij: **Voor u ook een goed weekend!**

b)

Voorbeeldoplossing:

- Hoi. Ja dat klopt. Ik ga soms uit. Meestal drink ik een biertje, maar soms bestel ik een cola.

- Ik woon hier nu zes maanden. Hiervoor woonde ik in Leipzig. Leipzig is heel anders dan deze stad, maar de mensen zijn hier wel net zo vriendelijk als in Leipzig.

d)

Voorbeeldoplossing:

- Sorry, ik begrijp het niet. Wat bedoelt u precies?

- Sorry, zou u alstublieft iets langzamer kunnen praten?